LIIKUMA
KUTSUV KOOL

2024. aasta üldhariduskoolide rahulolu ja koolikeskkonna küsitlus

Teemaploki „Liikumisvõimalused koolis“ analüüs

Analüüsi teostaja: Evelin Mäestu, PhD
Sporditeaduste ja füsioteraapia instituut, liikumislabor
Tartu Ülikool • 2025

HARIDUS- JA TEADUSMINISTEERIUM
TARTU ÜLIKOOL
TARTU ÜLIKOOL liikumislabor

Sisukord

Eesmärk ... 3
Põhisõnumid ... 3
Õpilaste rahulolu liikumisvõimalustega koolis ... 3
Lapsevanemate rahulolu lapse liikumisvõimalustega koolis ... 4
Õpetajate rahulolu liikumisvõimalustega koolis ... 5
Metoodika ... 6
„Rahulolu liikumisvõimalustega“ näitajad ... 8
Andmeanalüüs ... 10
Tulemused ... 11
Õpilaste rahuloluküsitluse tulemused 2024 aastal ... 11
4. klasside õpilaste hinnangud liikumisvõimalustele koolis ... 11
8. klasside õpilaste hinnanud liikumisvõimalustele koolis ... 12
11. klasside õpilaste hinnangud liikumisvõimalustele koolis ... 13
Muutused teemaplokis „Liikumisvõimalused koolis“ aastatel 2018–2024 ... 14
Riikliku tasandi õppija heaolu tulemuslikkuse näitaja „Liikumisvõimalused koolis“ 2024 aastal ja muutused aastatel 2018-2024 ... 19
Kokkuvõte õpilaste rahulolust liikumisvõimalustega koolis ... 22
Lapsevanemate rahuloluküsitluse tulemused aastal 2024 ... 24
LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvate koolide lapsevanemate rahuloluküsitluse tulemused ... 24
Eesti ja vene õppekeelega koolide lapsevanemate rahuloluküsitluse tulemused ... 25
Kokkuvõte lapsevanemate rahulolust liikumisvõimalustega koolis ... 26
Õpetajate rahuloluküsitluse tulemused ... 27
LKK võrgustiku ja võrgustikku mitte kuuluvate koolide õpetajate rahuloluküsitluse tulemused ... 27
Eesti ja vene õppekeelega koolide õpetajate rahuloluküsitluse tulemused ... 28
Kokkuvõte õpetajate rahulolust liikumisvõimalustega koolis ... 29
Summary ... 30
Results ... 32
Student satisfaction with physical activity opportunities at school ... 32
Parents’ satisfaction with children’s physical activity opportunities at school ... 33
Teacher’ satisfaction with physical activity opportunities at school ... 34
Key Messages ... 35
Student satisfaction with physical activity opportunities et school ... 35
Parents’ satisfaction with children’s physical activity opportunities at school ... 36
Teacher’ satisfaction with physical activity opportunities at school ... 36

Eesmärk

Käesoleva raporti eesmärk on anda ülevaade õpilaste hinnangutest liikumisvõimalustele Eesti koolides ning analüüsida tulemusi Liikuma Kutsuva Kooli (LKK) võrgustikku kuuluvate ning võrgustiku mittekuuluvate koolide vaates. Raport ülevaate liikumisvõimaluste muutustest aastatel 2018–2024. Seda on hinnatud nii üksikküsimuste kui kogu küsimuste ploki keskväärtuste (edaspidi keskmiste) abil. Lisaks on sellel aastal analüüsitud ka õpetajate ja lapsevanemate rahulolu õppeprotsessiga ning koolikeskkonnaga. Analüüs tugineb riiklikule üldhariduskoolide rahulolu- ja koolikeskkonna küsitluse teemaplokile „Liikumisvõimalused koolis“.

Põhisõnumid

Õpilaste rahulolu liikumisvõimalustega koolis

- **Rahulolu liikumisvõimalustega on kõrgem noorematel õpilastel**

Õpilaste hinnangud teemaplokile „Liikumisvõimalused koolis“ olid skaalal 1-5 järgmised: 4. klassis 3,51, 8. klassis 3,16 ja 11. klassis 3,22.

Võimalustega õuevahetunnis viibida, ainetunnis liikuda ning õpetajate poolse julgustamisega vahetunnis liikumiseks on rahul pea kaks korda enam 4. klassi kui 8. ja 11. klassi õpilasi, pigem rahul või väga rahul on 32% 4. klassi õpilastest, 17% 8. klassi õpilastest ning 18% 11. klassi õpilastest.

- **Liikuma kutsuvate koolide 4. ja 8. klasside õpilaste rahulolu liikumisvõimalustega on oluliselt kõrgem kui võrgustikku mittekuuluvates koolides**

4. ja 8. klassi õpilaste hinnangud olid LKK võrgustiku koolides oluliselt kõrgemad kui võrgustikku mittekuuluvate koolide õpilastel. Samas oli 11. klassi õpilaste hinnang LKK võrgustiku koolides madalam kui võrgustikku mittekuuluvate koolide õpilastel (hinnang vastavalt 3,17 ja 3,24).

LKK võrgustiku koolide 4. klasside õpilaste hulgas on oluliselt rohkem neid (33%), kes on liikumisvõimalustega koolis üle keskmise rahul võrreldes võrgustikku mittekuuluvate koolide õpilastega (30%). Ka 8. klassides on liikumisvõimalustega üle keskmise rahulolevate õpilaste hulk LKK võrgustiku koolides suurem (18%) kui võrgustikku mittekuuluvates koolides (17%), kuid erinevus ei ole statistiliselt oluline. Samas on 11. klasside õpilaste puhul liikumisvõimalustega üle keskmise rahul olevate õpilaste osakaalud mõlemas kooligrupis sarnased (18%).

- **Õpilased hindavad kõrgemalt trenni ja vaba aja liikumise meeldivust ning aktiivse liikumise võimalusi vahetundide ajal koolimajas**

Peale Covid-19 järgset järsku langust, on hinnang küsimusele „Mulle meeldib vabal ajal liikuda ja trenni teha“ liikumas tõusutrendis. Võrreldes muude valdkondadega on endiselt on kõigis vanusegruppides (4., 8. ja 11. klassi õpilased) kõige kõrgemalt hinnatud trenni ja vaba aja liikumise meeldivust ning vahetunnis aktiivse liikumise võimalusi koolimajas.

- **Hinnatakse kõrgelt liikumisõpetuse kogemust, mis motiveerib vabal ajal liikuma**

4. klassi õpilased on nii LKK võrgustiku koolides kui võrgustikku mittekuuluvates koolides hinnanud kõrgemalt ka liikumisõpetusest saadud kogemust, mis motiveerib liikuma vaba ajal. Kuigi hinnangud antud väitele on olnud läbi kolme küsitlusaasta kõikide klasside puhul üsna ühesugused, on käesoleval aastal näha hinnangute väikest paranemist võrgustikku mittekuuluvate 4. klasside õpilastel ning LKK võrgustiku koolide 11. klasside õpilastel.

- **Vanemad õpilased ei taju, et õpetajad julgustaks neid liikuma või võimaldaks tundides liikuda**

Nii 8. kui 11. klassi õpilased on andnud madalad hinnangud võimalusele tundides vahepeal liikuda istumasaja katkestamiseks, näiteks rühmatööde tegemiseks või ülesannete lahendamisel. Kõigis kolmes vanusegrupis, aga eriti 8. ja 11. klassis on nii LKK võrgustiku kui võrgustikku mittekuuluvate koolide õpilased hinnanud madalalt õpetajate poolset julgustamist vahetunnis aktiivselt liikuda.

- **Liikumisvõimalustega rahuolu on kasvanud 8. ja 11. klassi õpilaste seas**

8. klassis on suurenenud õpilaste osakaal, kes on liikumisvõimalustega koolis pigem rahul või väga rahul, viimasel aastal võrreldes 2023. aastaga (üle keskmise on liikumisvõimalustega koolis rahul 15,5% ja 17% õpilastest, vastavalt 2023 ja 2024a)

Viimasel kahel aastal on suurenenud 11. klassi õpilaste osakaal, kes on liikumisvõimalustega koolis pigem rahul või väga rahul (üle keskmise on liikumisvõimalustega koolis rahul 15,5%, 16,5% ja 18% õpilastest, vastavalt 2022, 2023 ja 2024a).

Lapsevanemate rahulolu lapse liikumisvõimalustega koolis

- **LKK võrgustiku koolide lapsevanemad hindavad liikumisvõimalusi kõrgemaks**

LKK võrgustiku koolide lapsevanemate hinnang oli oluliselt kõrgem võrreldes võrgustikku mittekuuluvate koolide lapsevanemate hinnanguga (vastavalt 3,77 ja 3,58). Nii kõikide üksikküsimuste kui kogu liikumisvõimaluste küsimuste ploki keskmine hinnang, kõigil kolmel aastal, on LKK võrgustiku koolide lapsevanematel oluliselt kõrgemad, sh hinnatakse kõrgemalt lapse võimalusi aastaringselt õuevahetunnis osaleda.

- **Lapsevanemate hinnang liikumisvõimalustele koolis on läinud paremaks**

Võrreldes baastasemega on nii LKK võrgustiku kui võrgustikku mitte kuuluvates koolides oluliselt paranenud lapsevanemate hinnang õpilaste võimalustele vahetunnis liikuda (hinnangud 2018. aastal vastavalt 4,01 ja 3,77 ning 2024. aastal 4,13 ja 3,92) ning aastaringsete õuevahetundide olemasolule (2018. aastal vastavalt 3,03 ja 2,84 ning 2024. aastal 3,48 ja 3,22).

- **Eesti õppekeelega koolide lapsevanemad hindavad liikumisvõimalusi koolis oluliselt kõrgemalt**

Lapsevanemate hinnang õpilaste liikumisvõimalustele koolis oli 2024. aastal eesti õppekeelega koolides oluliselt kõrgem võrreldes vene õppekeelega koolidega (vastavalt 3,77 ja 3,39), sh hinnati oluliselt kõrgemalt koolis loodud võimalusi vahetunnis liikuda ja võimalust osaleda aastaringselt õuevahetunnis.

Õpetajate rahulolu liikumisvõimalustega koolis

- **Liikuma Kutsuvate Koolide õpetajate hinnang liikumisvõimalustele koolis oli oluliselt kõrgem võrreldes võrgustikku mittekuuluvate koolide õpetajatega**

LKK võrgustiku koolide õpetajate hinnang oli oluliselt kõrgem võrreldes võrgustikku mittekuuluvate koolide õpetajate hinnanguga (vastavalt 3,82 ja 3,57).

Võrreldes 2018. aastaga, on mõlemas kooligrupis näha aastaringse õuevahetunni olemasolu hinnangu paranemist, kuigi võrreldes 2021. aastaga on LKK võrgustiku koolide õpetajate hinnang 2024. aastal langenud.

- **Eesti õppekeelega koolide õpetajad hindavad liikumisvõimalusi oluliselt kõrgemalt võrreldes vene õppekeelega koolide õpetajatega.**

Eesti õppekeelega koolide õpetajate hinnang liikumisvõimalustele koolis 2024. aastal oli oluliselt kõrgem võrreldes vene õppekeelega koolidega (vastavalt 3,76 ja 3,44). Ka läbi kolme mõõtmisaasta on Eesti õppekeelega koolide õpetajate hinnangud kõikidele üksikküsimustele kõrgemad, võrreldes vene õppekeelaga koolide õpetajatega.

Metoodika

Käesolev analüüs põhineb üldhariduskoolide rahulolu- ja koolikeskkonna küsitlusel (https://harno.ee/riiklikud-rahulolukusitlused), mida korraldab ja viib läbi Haridus- ja Noorteamet koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga. Rahuloluküsitlusi viiakse läbi eesmärgiga mitmekesistada õppekvaliteedi kohta saadavat tagasisidet ning luua võimalused õpilaste heaolu ja toimetuleku süstemaatiliseks jälgimiseks koolis. Õpilaste rahulolu kooliga on alates 2016. aastast ka koolide ametlik tegevusnäitaja. Üldhariduskoolide õpilaste küsitlust on aastast 2017 läbi viidud iga õppeaasta kevadel. Alates 2018. aastast on küsitluse üheks alateemaks „Liikumisvõimalused koolis“. Lisaks õpilastele on küsitluse sihtgrupiks ka 1.–12. klassi õpetajad ja 1.–9. klassi õpilaste vanemad, kelle seas viiakse küsitlust läbi üle nelja aasta.

2024. aastal viidi rahulolu- ja koolikeskkonna küsitlus läbi nii üldhariduskoolide õpilaste kui lapsevanemate ja õpetajate seas. Küsitluses osalesid 4., 8. ja 11. klasside õpilased, kus Teemaploki „Liikumisvõimalused koolis“ küsimustele vastas kokku 29 239 õpilast (11 324, 11 744 ja 6171 õpilast vastavalt 4., 8. ja 11. klassist). Lisaks toimus sellel aastal küsitlus ka 1.-9. klassi õpilaste vanematele ning 1.-12. klassi õpetajatele. Kokku vastas 2024. aastal küsitlusele 25 219 lapsevanemat ning 9 336 õpetajat.

Kõikide sihtgruppide rahuloluküsitlused viidi läbi elektroonselt 12. veebruarist kuni 10. märtsini 2024. Igale koolile edastati iga sihtgrupi jaoks unikaalne küsitluse veebilink. Lingid on kooli põhised ning enda kooli veebilinki ei ole lubatud jagada teiste koolidega Vastajatel oli küsimustikku võimalik täita nii eesti, vene kui ka inglise keeles, sobiva keele sai vastaja ise valida. Vastamine võttis aega sõltuvalt sihtrühmast *ca* 20–30 minutit. Õpilased täidavad küsimustiku ise. Õpilast võis abistada vastamisega seotud tegevuste osas, aga mitte vastuste sisu osas. Küsimustikule vastamine oli anonüümne, ühegi vastaja vastuseid ei ole võimalik tema isikuga seostada. Kõik sihtrühmad andsid rahuloluhinnanguid enamjaolt 5-punktisel Likert'i skaalal (1 – ei ole üldse nõus, 2 – pigem ei ole nõus, 3 – natuke nõus ja natuke vastu, 4 – pigem olen nõus, 5 – olen täiesti nõus). 2024. aastast alates on koolidel oma tulemusi võimalik näha Haridussilma keskkonnas. Tagasisidet antakse koolidele kui sihtrühma kohta on vähemalt 5 vastajat. Täpsema metoodikaga on võimalik tutvuda Haridus- ja Noorteameti kodulehel (https://harno.ee/riiklikud-rahulolukusitlused).

Tabel 1. Küsitluses osalenud koolide jaotus kooliastmeti Liikuma Kustuva Kooli (LKK) võrgustiku koolideks ja võrgustikku mittekuuluvateks koolideks aastate lõikes.

	LKK võrgustiku koolide arv						
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
4. klass	34	72	94	133	156	170	182
8. klass	30	66	89	122	146	156	165
11. klass	9	26	34	42	51	57	60
	Võrgustikku mittekuuluvate koolide arv						
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
4. klass	304	335	265	252	223	205	192
8. klass	283	301	245	235	213	196	185
11. klass	123	117	105	97	88	81	74

LKK – Liikuma Kutsuv Kool

Tabelis 1 on toodud LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvate koolide jaotus vastanud klasside kaupa aastate lõikes. Küsitlusele vastanud poiste ja tüdrukute arv aastate lõikes klasside kaupa on toodud tabelis 2.

Tabel 2. Küsitluses osalenud õpilaste arv klasside kaupa aastate lõikes.

	LKK võrgustiku koolide õpilased						
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
4. klass, sh	1612	3484	3978	5370	5620	6621	6808
tüdrukud	833	1744	1979	2741	2825	3179	3556
poisid	779	1740	1999	2629	2795	3442	3252
8. klass, sh	1201	2680	3471	4218	5180	6690	6790
tüdrukud	631	1327	1704	2171	2634	3305	3393
poisid	570	1353	1767	2047	2546	3385	3397
11. klass, sh	191	787	1167	1455	1748	2220	2417
tüdrukud	102	447	685	870	1018	1302	1399
poisid	89	340	482	585	730	918	1018
KOKKU	**3004**	**6951**	**8616**	**11043**	**12548**	**15531**	**16015**
	Võrgustikku mittekuuluvate koolide õpilased						
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
4. klass, sh	8635	8923	6723	5995	5019	4703	4186
tüdrukud	4292	4427	3354	3037	2516	2369	2067
poisid	4343	4496	3369	2958	2503	2334	2119
8. klass, sh	7231	7240	6031	5242	4949	5054	4237
tüdrukud	3717	3591	2953	2723	2460	2494	2125
poisid	3514	3649	3078	2519	2489	2560	2112
11. klass, sh	4617	4829	4344	3738	3596	3951	3751
tüdrukud	2676	2717	2456	2247	2135	2201	2129
poisid	1941	2112	1888	1491	1461	1750	1622
KOKKU	**20483**	**20992**	**17098**	**14975**	**13564**	**13708**	**12174**

LKK – Liikuma Kutsuv Kool

Erinevalt eelmistest raportitest, on sellel aastal toodud välja ka lapsevanemate ning õpetajate hinnangud rahuloluga kooli keskkonna ning õppeprotsessi kohta. Kooli rahuloluküsitlusele vastanud LKK võrgustiku koolide ning võrgustikku mittekuuluvate koolide hulk lähtudes vastanud lapsevanematest ning õpetajatest ning vastanud lapsevanemate ja õpetajate hulk ning sooline jaotus on toodud tabelis 3. Lisaks on Tabelis 4 välja toodud eesti ja vene õppekeelega koolide jaotus ning vastanud lapsevanemate ning õpetajate hulk.

Tabel 3. Küsitluses osalenud lapsevanemate ja õpetajate arv ning sooline jaotuvus LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvate koolide lõikes.

	2018	2021	2024
LAPSEVANEMAD			
LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvate koolide jaotus			
LKK võrgustiku koolid	38	135	177
Võrgustikku mittekuuluvad koolid	408	272	214
Vastanud lapsevanemat hulk			
LKK võrgustiku koolid	2925 (16%)	11885 (47%)	15513 (62%)
Võrgustikku mittekuuluvad koolid	15293 (84%)	13485 (53%)	9706 (39%)
Vastanud lapsevanemate sooline jaotuvus			
Naine	17395 (90,5%)	22884 (90,2%)	22416 (89,6%)
Mees	1827 (9,5%)	2486 (9,8%)	2610 (10,4%)
ÕPETAJAD			
LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvate koolide jaotus			
LKK võrgustiku koolid	37	137	181
Võrgustikku mittekuuluvad koolid	415	308	250
Vastanud õpetajate hulk			
LKK võrgustiku koolid	862 (12%)	3765 (41%)	5021 (54%)
Võrgustikku mittekuuluvad koolid	6641 (89%)	5325 (59%)	4315 (46%)
Vastanud õpetajate sooline jaotuvus			
Naine	6742 (90%)	8043 (88%)	8171 (89%)
Mees	761 (10%)	1047 (12%)	1054 (11%)

LKK – Liikuma Kutsuv Kool

Tabel 4. Lapsevanemate küsitlusel osalenud LKK võrgustiku ja võrgustikku mitte kuuluvate eesti ja vene õppekeelega koolide arv ning vastanute hulk.

		2018		2021		2024	
LAPSEVANEMAD							
		Eesti	**Vene**	**Eesti**	**Vene**	**Eesti**	**Vene**
LKK võrgustiku koolid	Koolide arv	36	2	115	19	148	28
	Vastanud lapsevanemate arv	2798	159	9124	2733	12206	3297
Võrgustikku mittekuuluvad koolid	Koolide arv	353	54	237	35	188	26
	Vastanud lapsevanemate arv	12307	2976	11043	2442	7923	1783
ÕPETAJAD							
		Eesti	**Vene**	**Eesti**	**Vene**	**Eesti**	**Vene**
LKK võrgustiku koolid	Koolide arv	35	2	117	19	152	28
	Vastanud õpetajate arv	775	87	2839	913	3911	1104
Võrgustikku mittekuuluvad koolid	Koolide arv	362	52	270	38	222	28
	Vastanud õpetajate arv	5291	1346	4384	941	3677	638

LKK – Liikuma Kutsuv Kool

„Rahulolu liikumisvõimalustega“ näitajad

Õpilaste küsitluse teemaploki „Rahulolu liikumisvõimalustega koolis“ moodustasid 2024. aastal järgnevad väited:

- Mulle meeldib vabal ajal liikuda ja trenni teha.
- Saan iga päev vähemalt mõnes vahetunnis koolimajas aktiivselt liikuda.
- Saan iga päev vähemalt mõnes vahetunnis õue minna.
- *Koolipäev on minu jaoks väsitav*
- Tundides ei pea ma kogu aeg istuma, vaid saan vahepeal liikuda, näiteks rühmatööd tehes või ülesandeid lahendades.
- Õpetajad julgustavad meid vahetunnis aktiivselt liikuma.
- Meie koolis korraldavad õpilased ise liikumismänge ja sportlikke tegevusi.
- Koolis käin enamasti jalgsi, rattaga või tõukerattaga (v.a elektriratas)
- Kehalises kasvatuses/liikumisõpetuses saadud kogemus motiveerib mind ka vabal ajal liikuma.

Ploki küsimus „Koolipäev on minu jaoks väsitav“ on ploki keskmise arvutamisel välja jäetud, kuna ei peegelda aktiivseid tegevusi, vaid õpilase enesehinnangut.

Lisaks plokile „Liikumisvõimalused koolis“ on vaadatud ka küsimusi „Rühmatööd on õpetaja tundide tavapärane osa,“ mis võiks kajastada aktiivsete meetodite kasutamist ainetundides, ning „Olen rahul kooli spordisaali ja -vahenditega“, mis hindab üldist rahulolu kooli sporditaristuga ja erinevate spordivahenditega. 8. ja 11. klassis küsiti õpilastelt veel ka „Kas sinult on koolis küsitud, kuidas võiks kooli ruume, tunde või vahetunde niimoodi korraldada, et õpilased vähem istuksid ja rohkem liiguks?“

Riiklikul tasandil kasutatakse ühe „õppija heaolu“ tulemuslikkuse näitajana samuti kolme küsimust plokist „Liikumisvõimalused koolis“. **Õpilaste heaolu hindamise tulemuslikkuse näitaja „Liikumisvõimalused koolis“ riiklikul tasandil** kasutatakse mõõdikuna õpilaste osakaalu, kes on liikumisvõimalustega koolis pigem rahul või väga rahul (%), st kelle kolme väite vastuste keskmine on vähemalt 4 viiepallisel skaalal. Tulemuslikkuse näitaja väärtus arvutatakse vaid nende vastanute tulemuste põhjal, kes on vastanud kõigile kolmele järgnevale küsimusele:

- Saan iga päev vähemalt mõnes vahetunnis õue minna.
- Tundides ei pea ma kogu aeg istuma, vaid saan vahepeal liikuda, näiteks rühmatööd tehes või ülesandeid lahendades.
- Õpetajad julgustavad meid vahetunnis aktiivselt liikuma.

Lisaks õpilaste osakaalule, kes on liikumisvõimalustega koolis üle keskmise rahul, analüüsitakse käesolevas raportis ka antud kolme küsimuse keskmist hinnangut.

Lapsevanemate küsitluse teemaploki „Rahulolu lapse liikumisvõimalustega koolis“ moodustasid 2024. aastal järgnevad väited:

- Minu lapse koolis on loodud õpilastele võimalused vahetunnis liikuda – kasutada aulat/võimlat/koolihoovi mängimiseks, tantsimiseks jms.
- Minu lapse koolitee on turvaline jalgsi või (tõuke)rattaga kooli liikumiseks.
- Minu lapse koolis on aastaringsed õuevahetunnid tavapärased.

Õpetajate küsitluse teemaploki „Rahulolu liikumisvõimalustega koolis“ moodustasid 2024. aastal järgnevad väited:

- Julgustan õpilasi vahetunnis liikuma.
- On tavaline, et lasen õpilastel tunni ajal püsti tõusta, end sirutada ja veidi liikuda (nt. teen sirutuspause, rühmatöid, mängulisi tegevusi).
- Koolis toetatakse personali liikumisvõimalusi.
- Meie koolis on aastaringsed õuevahetunnid tavapärased.

Andmeanalüüs

Andmete statistiliseks analüüsiks kasutati andmeanalüüsiprogrammi SPSS. Õpilaste, lapsevanemate ja õpetajate vastuste keskmiste erinevust 2024. aasta küsitluses LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvates koolides ning vastuste keskmiste muutust aastate lõikes hinnati ühefaktorilise dispersioonanalüüsiga.

Tulemuste esitamisel on kasutatud värviskaalat, kus roheline värv näitab keskmisest kõrgemat ja punasem keskmisest madalamat hinnangut. Värviskaalad on määratud õpilaste, lapsevanemate ja õpetajate lõikes eraldi, kõigi gruppide üleselt, st arvestatud on nii LKK võrgustiku kui võrgustikku mittekuuluvaid koole, eesti ja vene õppekeelega koole ning kõiki klasse. Olulisuse nivooks võeti $p<0,05$.

Tulemused

Õpilaste rahuloluküsitluse tulemused 2024 aastal

4. klasside õpilaste hinnangud liikumisvõimalustele koolis

Võrreldes võrgustikku mittekuuluvate koolidega on LKK võrgustiku koolidel nelja väite puhul statistiliselt oluliselt kõrgem keskmine hinnang (p<0,001) (Tabel 5). Samuti on LKK võrgustiku koolide kogu teemaploki keskmine hinne oluliselt parem kui võrgustikku mittekuuluvatel koolidel (p<0,001). LKK võrgustik koolide 4. klasside õpilased hindasid, et neil on suurem võimalus vahetunnis õue minna, tundides on neil rohkem võimalusi istumisaja katkestamiseks, nende koolides korraldavad õpilased rohkem liikumismänge ning LKK võrgustiku koolide 4. klasside õpilased kasutavad rohkem aktiivse transpordi võimalusi võrreldes võrgustikku mittekuuluvate koolidega (p<0,001).

Kogu küsimuste ploki keskmine hinnang liikumisvõimalustele koolides oli 3,51. LKK võrgustik koolides oli küsimuste ploki keskmine hinnang 3,54, mis on oluliselt kõrgem võrreldes võrgustikku mittekuuluvate koolidega 3,47 (p<0,001).

Sarnaselt eelmise aastaga hindasid nii LKK võrgustiku kui võrgustikku mittekuuluvates koolides 4. klasside õpilased kõige kõrgemalt aktiivse liikumise võimalusi koolimajas (hinnangud vastavalt 4,05 ja 4,03) ning aktiivse liikumise ja trenni meeldivust (hinnangud vastavalt 4,03 ja 4,05). Samuti hinnati kõrgemalt, et liikumisõpetuses saadud kogemus motiveerib liikuma ka vabal ajal (hinnangud vastavalt 3,77 ja 3,79). Kõige madalamalt hinnati nii LKK võrgustiku kui võrgustikku mittekuuluvates koolides aktiivse transpordi kasutamist (hinnangud vastavalt 3,13 ja 2,93), samuti vahetunnis igapäevaselt õue minemise võimalust (hinnangud vastavalt 3,12 ja 3,00). Lisaks on sellel aastal mõlemad kooligrupid hinnanud madalalt ka õpetajate julgustust vahetunnis aktiivselt liikuda (hinnangud 3,22 ja 3,18, vastavalt LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvates koolides).

Tabel 5. LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvate koolide 4. klasside õpilaste hinnangute võrdlus liikumisvõimalustele koolis.

Väide	LKK koolid	95% usalduspiirid	Teised koolid	95% usalduspiirid	p-väärtus
Trenn ja liikumine vabal ajal	4,03	4,01; 4,06	4,05	4,02; 4,08	0,436
Vahetunnis aktiivne liikumine koolimajas	4,05	4,02; 4,08	4,03	4,00; 4,07	0,415
Vahetunnis õue minek	3,12	3,09; 3,16	3,00	2,95; 3,05	<0,001
Tundides saan liikuda	3,52	3,49; 3,55	3,41	3,37; 3,45	<0,001
Õpetajad julgustavad vahetunnis liikuma	3,22	3,19; 3,25	3,18	3,13; 3,22	0,090
Õpilased korraldavad liikumismänge	3,48	3,45; 3,51	3,34	3,30; 3,38	<0,001
Aktiivse transpordi kasutamine	3,13	3,09; 3,17	2,93	2,88; 2,98	<0,001
Liikumisõpetuses saadud kogemus motiveerib liikuma vabal	3,77	3,74; 3,80	3,79	3,75; 3,82	0,434
Küsimuste ploki keskmine	**3,54**	**3,52; 3,56**	**3,47**	**3,44; 3,49**	**<0,001**

LKK – Liikuma Kutsuv Kool

Liikumisvõimaluste teemaploki väliste küsimuste hinnangud on LKK võrgustiku koolides ning võrgustikku mittekuuluvates koolides sarnased (p≥0,109). Keskmine hinnang väitele „Rühmatööd on õpetaja tundide tavapärane osa“ oli LKK võrgustiku koolides 3,05 ja võrgustikku mittekuuluvates koolides 3,03 ning väitele „Olen rahul kooli spordisaalide ja -vahenditega“ oli LKK võrgustiku koolides 4,33 ja võrgustikku mittekuuluvates koolides 4,30.

8. klasside õpilaste hinnanud liikumisvõimalustele koolis

LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvate koolide 8. klasside õpilaste võrdluses (Tabel 6) on statistiliselt oluliselt paremad hinnangud (p<0,001) kolmes väites LKK võrgustiku koolide kasuks. LKK võrgustiku koolide 8. klasside õpilased on oluliselt kõrgemalt hinnanud tundides istumisaja katkestamise võimalusi, õpilaste poolt liikumismängude korraldamist ning aktiivse transpordi kasutamist kooli ja koju liikumisel.

Kogu küsimuste ploki koolide keskmine hinnang 8. klasside õpilastel oli 3,16. LKK võrgustiku koolide 8. klasside õpilaste keskmine hinnang oli 3,19, mis on oluliselt kõrgem võrreldes võrgustikku mittekuuluvate koolidega (hinnang 3,12; p<0,001).

Nii LKK võrgustiku koolides kui võrgustikku mittekuuluvates koolides hindasid 8. klasside õpilased sarnaselt eelmise aastaga kõige kõrgemalt aktiivse liikumise ja trenni meeldivust (hinnang mõlemas rühmas 3,96) ning aktiivse liikumise võimalusi koolimajas (hinnang LKK võrgustiku koolides 3,79 ning võrgustikku mittekuuluvates koolides 3,78). Kõige madalamalt on hinnatud nii LKK võrgustiku koolides kui võrgustikku mittekuuluvates koolides õpetajate julgustamist vahetunnis aktiivsele liikumisele (hinnangud vastavalt 2,79 ja 2,75) ning liikumismängude korraldamist õpilaste poolt (hinnangud vastavalt 2,94 ja 2,75). Madala hinnangu on saanud ka võimalus tundides katkestada istumist ning teha aktiivseid tegevusi (hinnang LKK võrgustiku koolides 2,89 ja võrgustikku mittekuuluvates koolides 2,78).

Tabel 6. LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvate koolide 8. klasside õpilaste hinnangute võrdlus liikumisvõimalustele koolis.

Väide	LKK koolid	95% usalduspiirid	Teised koolid	95% usalduspiirid	p-väärtus
Trenn ja liikumine vabal ajal	3,96	3,93; 3,99	3,96	3,93; 3,99	0,993
Vahetunnis aktiivne liikumine koolimajas	3,79	3,76; 3,81	3,78	3,75; 3,82	0,869
Vahetunnis õue minek	3,08	3,04; 3,11	3,10	3,06; 3,15	0,365
Tundides saan liikuda	2,89	2,86; 2,92	2,78	2,75; 2,82	<0,001
Õpetajad julgustavad vahetunnis liikuma	2,79	2,76; 2,82	2,75	2,71; 2,79	0,100
Õpilased korraldavad liikumismänge	2,94	2,91; 2,97	2,75	2,71; 2,79	<0,001
Aktiivse transpordi kasutamine	3,08	3,04; 3,12	2,86	2,81; 2,91	<0,001
Liikumisõpetuses saadud kogemus motiveerib liikuma vabal ajal	2,94	2,91; 2,97	2,96	2,92; 3,00	0,504
Küsimuste ploki keskmine	**3,19**	**3,17; 3,20**	**3,12**	**3,10; 3,15**	**<0,001**

LKK – Liikuma Kutsuv Kool

Sarnaselt eelmise aastaga, oli LKK võrgustiku koolide 8. klasside õpilastel kõrgem rahulolu kooli spordisaali ja -vahenditega (hinnang LKK võrgustiku koolides 3,82 ja võrgustikku mittekuuluvates koolides 3,78; p=0,041) ning võrgustikuvälistel koolidel oli kõrgem hinnang

väitele, kas neilt on küsitud arvamust kooliruumi, tundide ning vahetundide aktiivsemaks muutmiseks (hinnang LKK võrgustiku koolides 3,16 ja võrgustikku mittekuuluvates koolides 3,22; p=0,002). Hinnang selle, et rühmatööd on õpetaja tundide tavapärane osas, oli mõlemas kooligrupis sarnane (hinnang vastavalt 2,68 LKK võrgustiku koolides ja 2,69 võrgustikku mittekuuluvates koolides; p=0,663).

11. klasside õpilaste hinnangud liikumisvõimalustele koolis

LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvate koolide võrdluses (Tabel 7) on 11. klasside osas statistiliselt oluline erinevus (p≤0,004) kõigis väidetes peale väidete „Saan iga päev vähemalt mõnes vahetunnis õue minna“ (p=0,186), „Tundides ei pea ma kogu aeg istuma, vaid saan vahepeal liikuda“ (p=0,806) ning „Koolis käin enamasti jalgsi, rattaga või tõukerattaga“ (p=0,744). Sarnaselt eelmise aastaga on statistiliselt olulise erinevusega väidetes võrgustikku mittekuuluvate koolide hinnang LKK võrgustiku koolidest oluliselt parem. Ainult väite puhul, et õpetajad julgustavad vahetunnis aktiivselt liikuma, on LKK võrgustiku koolide 11. klasside õpilaste hinnang kõrgem (hinnang 2,70) võrreldes võrgustikku mittekuuluvate koolidega (hinnang 2,61; p=0,004).

Kogu küsimuste ploki koolide keskmine hinnang 11. klasside õpilastel oli 3,22 ning kogu küsimuste ploki keskmine hinnang oli statistiliselt oluliselt kõrgem võrgustikku mittekuuluvates koolides võrreldes LKK võrgustiku koolidega (hinnang vastavalt 3,24 ja 3,17; p<0,001).

Jätkuvalt on nii LKK võrgustiku kui võrgustikku mittekuuluvate koolide 11. klasside õpilased hinnanud kõige kõrgemalt aktiivse liikumise ja trenni meeldivust vabal ajal (hinnang LKK võrgustiku koolides 4,02 ja 4,10 võrgustikku mittekuuluvates koolides) ning aktiivse liikumise võimalusi koolimajas (hinnang LKK võrgustiku koolides 3,77 ja 3,81 võrgustikku mittekuuluvates koolides). Samuti on sarnaselt eelmise aastaga kõige madalamalt hinnatud mõlemas kooligrupis õpetajate julgustust vahetunnis liikuda (hinnang LKK võrgustiku koolides 2,70 ja 2,61 võrgustikku mittekuuluvates koolides), aktiivse transpordi kasutamist kooli liikumisel (hinnang LKK võrgustiku koolides 2,68 ja 2,67 võrgustikku mittekuuluvates koolides).

Tabel 7. LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvate koolide 11. klasside õpilaste hinnangute võrdlus liikumisvõimalustele koolis.

Väide	LKK koolid	95% usalduspiirid	Teised koolid	95% usalduspiirid	p-väärtus
Trenn ja liikumine vabal ajal	4,02	3,98; 4,06	4,10	4,07; 4,13	0,004
Vahetunnis aktiivne liikumine koolimajas	3,77	3,73; 3,82	3,81	3,78; 2,82	0,186
Vahetunnis õue minek	3,30	3,25; 3,36	3,50	3,46; 3,55	<0,001
Tundides saan liikuda	2,93	2,89; 2,98	2,93	2,89; 2,96	0,806
Õpetajad julgustavad vahetunnis liikuma	2,70	2,65; 2,75	2,61	2,57; 2,64	0,004
Õpilased korraldavad liikumismänge	3,12	3,06; 3,17	3,34	3,29; 3,38	<0,001
Aktiivse transpordi kasutamine	2,68	2,62; 2,75	2,67	2,62; 2,72	0,744
Liikumisõpetuses saadud kogemus motiveerib liikuma vabal ajal	2,84	2,78; 2,89	2,95	2,91; 2,99	0,001
Küsimuste ploki keskmine	**3,17**	**3,15; 3,20**	**3,24**	**3,22; 3,26**	**<0,001**

LKK – Liikuma Kutsuv Kool

Statistiliselt olulist erinevust ei leitud 11. klassi õpilaste puhul rahulolus kooli spordisaali ja -vahenditega (hinnang 3,85 ja 3,88, vastavalt LKK võrgustiku koolides ja võrgustikku mittekuuluvates koolides; p=0,376) ning hinnangule, kas rühmatööd on õpetaja tavapärane tunni osa (hinnang 3,01 ja 2,99, vastavalt LKK võrgustiku koolides ja võrgustikku mittekuuluvates koolides; p=0,136). Samas on võrgustikku mittekuuluvate koolide 11. klassi õpilased hinnanud oluliselt kõrgemalt seda, et neilt on küsitud arvamust, kuidas võiks kooli ruume, tunde või vahetunde muuta aktiivsemaks (hinnang 3,05 ja 3,32, vastavalt LKK võrgustiku koolides ja võrgustikku mittekuuluvates koolides; p<0,001).

Muutused teemaplokis „Liikumisvõimalused koolis“ aastatel 2018–2024

Muutuste hindamisel on eelkõige analüüsitud „Rahulolu liikumisvõimalustega koolis“ üksikküsimuste ning kogu ploki keskmise hinnangu muutust aastast 2018 kuni 2024. Hiljem lisandunud väidete keskmiste muutust on vaadeldud eraldi. See võimaldab kõige adekvaatsemalt muutuste hindamist, kuna hiljem lisatud küsimuste liitmine kogu küsimuste plokiga muudaks küsimuste keskmiste kaalu ning siis ei oleks ploki keskmised omavahel võrreldavad. Lisaks on välja toodud ka muutused riikliku õpilaste heaolu hindamise tulemuslikkuse näitaja „Liikumisvõimalused koolis“ keskmistes hinnangutes ning nende õpilaste osakaalude muutus, kes on liikumisvõimalustega koolis pigem rahul või väga rahul.

Algse „Liikumisvõimalused koolis“ teemaploki moodustavad küsimused:

- Mulle meeldib vabal ajal liikuda ja sporti teha.
- Saan iga päev vähemalt mõnes vahetunnis koolimajas aktiivselt liikuda.
- Saan iga päev vähemalt mõnes vahetunnis õue minna.
- Tundides ei pea ma kogu aeg istuma, vaid saan vahepeal liikuda, nt rühmatööd tehes või ülesandeid lahendades.
- Õpetajad julgustavad meid vahetunnis aktiivselt liikuma.

2020. aastal lisati küsimus „Meie koolis korraldavad õpilased ise liikumismänge ja sportlikke tegevusi“. 2022. aastal lisati küsimus „Kehalises kasvatuses/liikumisõpetuses saadud kogemus motiveerib mind ka vabal ajal liikuma“ ning muudeti aktiivse transpordi kasutamise küsimust vastavalt „Koolis käin enamasti jalgsi, rattaga või tõukerattaga (välja arvatud elektriratas)“, mis peegeldab täpsemalt aktiivse transpordi kasutamist.

Üldine suund näitab kõikides vanuseastmetes teemaploki „Liikumisvõimalused koolis“ keskmise hinnangu jätkuvat paranemist peale Covid-19 pandeemia järgset langust (keskmised hinnangud 3,28-3,54; p≤0,037) (Tabelid 8-10). Ilmneb, et vaid 4. klasside LKK võrgustiku koolide keskmine hinnang on jäänud eelmise aastaga võrreldes samale tasemele (hinnang mõlemal aastal 3,59; p=0,854). Samuti on üldiselt näha kõigi üksikküsimuste hinnangute paranemist või jäämist eelmise aasta tasemele. Ainus üksikküsimus, kus on toimunud LKK võrgustiku koolide 4. klasside õpilaste hinnangute statistiliselt oluline langus, on „Saan iga päev vähemalt mõnes vahetunnis aktiivselt koolimajas liikuda“, kus keskmine hinnang on langenud 4,09-lt (2023. aastal) 4,05-le (2024. aastal) (p=0,016).

Keskmised **hinnangud trenni ja vaba aja liikumise kohta, mis eelmisel aastal pöördusid uuesti tõusule, on ka sellel aastal jätkuvalt oluliselt paranenud** (hinnangud 3,89-3,96 ja

3,96-4,05, vastavalt 2023. ja 2024. aastal; p≤0,030). Statistiliselt oluliselt ei ole paranenud ainult võrgustikku mittekuuluvate koolide 11. klasside õpilaste keskmine hinnang, kuigi ka seal on näha trendi hinnangu paranemisele (hinnangud 4,05 ja 4,10, vastavalt 2023. ja 2024. aastal; p=0,051). **Jätkuvalt on enamuses gruppides suurenenud hinnang sellele, et õpetajad julgustavad vahetunnis aktiivselt liikuma** (hinnangud 2,55-3,09 ja 2,70-3,18, vastavalt 2023. ja 2024. aastal; p≤0,020). Statistiliselt oluliselt ei muutnud selle küsimuse puhul keskmine hinnang LKK võrgustiku koolide 4. klasside (hinnangud 3,26 ja 3,22, vastavalt 2023. ja 2024. aastal; p=0,092) ja võrgustikku mitte kuuluvate koolide 11. klasside õpilastel (hinnangud 2,56 ja 2,61, vastavalt 2023. ja 2024. aastal; p=0,078). **Statistiliselt oluliselt on paranenud ka LKK võrgustiku koolide 8. ja 11. klasside õpilaste hinnangud võimalustele tundides katkestada istumist ning liikuda** (hinnangud 2,80-2,85 ja 2,89-2,93, vastavalt 2023. ja 2024. aastal; p≤0,031). Huvitav muutus on toimunud ka selles, et just **võrgustikku mittekuuluvate koolide 8. ja 11. klasside õpilastel on oluliselt suurenenud hinnang võimalusele vähemalt ühes vahetunnis õue minna** – 8. klasside õpilaste keskmine hinnang oli 2023. aastal 2,98 ja 11. klassi õpilastel 3,34 ning 2024. aastal olid vastavad keskmised hinnangud 3,10 ja 3,50 (p<0,001). Lisaks paranes LKK võrgustiku koolide 11. klasside õpilaste hinnang vahetunnis koolimajas aktiivse liikumise kohta (hinnangud 3,67 ja 3,77, vastavalt 2023. ja 2024. aastal; p=0,003).

Tabel 8. „Liikumisvõimalused koolis“ teemaploki küsimuste keskmiste hinnangute muutused LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvate koolide **4. klasside** õpilastel aastatel 2018–2024.

	LKK võrgustiku koolid						
Väide	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Trenn ja liikumine vabal ajal	4,27	4,12*	4,16*#	4,00*#	3,93*#	3,96#	4,03*#
Vahetunnis aktiivne liikumine koolimajas	4,17	4,20	4,24#	4,14*	4,09*#	4,09#	4,05*#
Vahetunnis õue minek	2,87	3,04*	3,13*#	3,32*#	3,18*#	3,15#	3,12#
Tundides saan liikuda	3,66	3,70	3,86*#	3,69*	3,49*#	3,49#	3,52#
Õpetajad julgustavad vahetunnis liikuma	3,36	3,56*	3,65*#	3,58*#	3,24*#	3,26#	3,22#
Küsimuste ploki keskmine	**3,67**	**3,72***	**3,81*#**	**3,75*#**	**3,58*#**	**3,59#**	**3,59#**
	Võrgustikku mittekuuluvad koolid						
Väide	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Trenn ja liikumine vabal ajal	4,25	4,09*	4,06*#	3,98*#	3,86*#	3,92*#	4,05*#
Vahetunnis aktiivne liikumine koolimajas	4,08	4,15*	4,16#	4,11*	3,99*#	4,03#	4,03#
Vahetunnis õue minek	2,73	2,84*	3,03*#	3,06#	2,87*#	3,00*#	3,00#
Tundides saan liikuda	3,41	3,54*	3,62*#	3,53*#	3,33*#	3,37	3,41
Õpetajad julgustavad vahetunnis liikuma	3,12	3,34*	3,43*#	3,36*#	3,05*#	3,09	3,18*#
Küsimuste ploki keskmine	**3,52**	**3,59***	**3,66*#**	**3,61*#**	**3,42*#**	**3,49*#**	**3,54***

*statistiliselt oluline erinevus eelnevast õppeaastast; #statistiliselt oluline erinevus baastasemest. LKK – Liikuma Kutsuv Kool

Tabel 9. „Liikumisvõimalused koolis“ teemaploki küsimuste keskmiste hinnangute muutused LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvate koolide **8. klasside** õpilastel aastatel 2018–2024.

	LKK võrgustiku koolid						
Väide	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Trenn ja liikumine vabal ajal	4,16	4,03*	4,02#	3,90*#	3,85*#	3,89*#	3,96*#
Vahetunnis aktiivne liikumine koolimajas	3,65	3,93*	3,94#	3,84*#	3,83#	3,79#	3,79#
Vahetunnis õue minek	2,84	3,00*	3,09*#	3,25*#	3,16*#	3,09*#	3,08#
Tundides saan liikuda	2,85	2,87	2,96*#	2,91	2,84*	2,85	2,89*
Õpetajad julgustavad vahetunnis liikuma	2,75	2,91*	3,04*#	3,09#	2,83*	2,74*	2,79*
Küsimuste ploki keskmine	**3,25**	**3,35***	**3,41*#**	**3,40#**	**3,30***	**3,27***	**3,30*#**
	Võrgustikku mittekuuluvad koolid						
Väide	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Trenn ja liikumine vabal ajal	4,15	4,00*	3,99#	3,84*#	3,82#	3,91*#	3,96*#
Vahetunnis aktiivne liikumine koolimajas	3,54	3,89*	3,88*#	3,82*#	3,78#	3,79#	3,78#
Vahetunnis õue minek	2,85	2,85	2,92*#	2,95#	2,90	2,98*#	3,10*#
Tundides saan liikuda	2,88	2,86	2,92*	2,83*#	2,75*#	2,74#	2,78#
Õpetajad julgustavad vahetunnis liikuma	2,53	2,69*	2,72#	2,90*#	2,64*#	2,57*	2,75*#
Küsimuste ploki keskmine	**3,20**	**3,26***	**3,29*#**	**3,27#**	**3,19***	**3,20**	**3,28*#**

*statistiliselt oluline erinevus eelnevast õppeaastast; #statistiliselt oluline erinevus baastasemest. LKK – Liikuma Kutsuv Kool.

Tabel 10. „Liikumisvõimalused koolis“ teemaploki küsimuste keskmiste hinnangute muutused LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvate koolide **11. klasside** õpilastel aastatel 2018–2024.

	LKK võrgustiku koolid						
Väide	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Trenn ja liikumine vabal ajal	4,23	3,99*	4,00#	3,98#	3,91#	3,90#	4,02*#
Vahetunnis aktiivne liikumine koolimajas	3,43	3,73*	3,85*#	3,81#	3,72*#	3,67#	3,77*#
Vahetunnis õue minek	2,85	3,28*	3,41*#	3,57*#	3,42*#	3,38#	3,30#
Tundides saan liikuda	2,75	2,81	2,90	2,82	2,77	2,80	2,93*#
Õpetajad julgustavad vahetunnis liikuma	2,47	2,64	2,84*#	2,83#	2,66*	2,55*	2,70*#
Küsimuste ploki keskmine	**3,15**	**3,29***	**3,40*#**	**3,40#**	**3,30*#**	**3,26#**	**3,35*#**
	Võrgustikku mittekuuluvad koolid						
Väide	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Trenn ja liikumine vabal ajal	4,20	4,09*	4,11#	4,04*#	3,98*#	4,05*#	4,10#
Vahetunnis aktiivne liikumine koolimajas	3,42	3,90*	3,96*#	3,88*#	3,85#	3,81#	3,81#
Vahetunnis õue minek	3,49	3,38*	3,47*	3,41#	3,34#	3,34#	3,50*
Tundides saan liikuda	2,95	2,89*	2,89#	2,78*#	2,75#	2,88*#	2,93
Õpetajad julgustavad vahetunnis liikuma	2,41	2,54*	2,65*#	2,74*#	2,50*#	2,56#	2,61#
Küsimuste ploki keskmine	**3,30**	**3,36***	**3,41*#**	**3,37*#**	**3,29***	**3,34*#**	**3,40*#**

*statistiliselt oluline erinevus eelnevast õppeaastast; #statistiliselt oluline erinevus baastasemest. LKK – Liikuma Kutsuv Kool.

Sarnaselt eelmise aastaga, on üldiselt näha keskmise hinnangu paranemist õpilaste juhendatud liikumismängude ja sportlike tegevuste kohta (Tabel 11), mida Covid-19 pandeemia tugevalt mõjutas. Küsimus lisati küsitlusse 2020. aastal ning hinnangu paranemine aastatel 2020–2021 oli kõikides vanuseastmetes märgatav, kuid pärast seda toimus järsk langus. Samas on huvitav tõdeda, et paranenud on just 8. ja 11. klassi õpilaste hinnangud (keskmised hinnangud 2,64-3,22 ja 2,75-3,34, vastavalt 2023. ja 2024. aastal; p≤0,010). Samas ei ole muutunud võrgustikku mittekuuluvate koolide 4. klasside õpilaste keskmine hinnang (3,33 ja 3,34, vastavalt 2023. ja 2024. aastal; p=0,620), kuid statistiliselt oluliselt on langenud just LKK võrgustiku koolide 4. klasside õpilaste keskmine hinnang (3,52 ja 3,48, vastavalt 2023. ja 2024. aastal; p=0,045).

Tabel 11. Küsimuse „Meie koolis korraldavad õpilased ise liikumismänge ja sportlikke tegevusi“ keskmiste hinnangute muutus 4., 8. ja 11. klassis aastatel 2020–2024.

	LKK võrgustiku koolid					Võrgustikku mittekuuluvad koolid				
	2020	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
4. klass	3,64	3,74*	3,41*#	3,52*	3,48*	3,09	3,52*	3,22*#	3,33*#	3,34#
8. klass	3,02	3,19*	2,77*#	2,88*#	2,94*#	2,38	2,92*	2,55*#	2,64*#	2,75*#
11. klass	2,89	3,16*	2,76*#	2,88*	3,12*#	2,14	3,15*	2,96*#	3,22*#	3,34*#

*statistiliselt oluline erinevus eelnevast õppeaastast; #statistiliselt oluline erinevus baastasemest. LKK – Liikuma Kutsuv Kool

2022. a. aasta küsitlusse lisati kahe uue küsimusena „Kehalises kasvatuses/liikumisõpetuses saadud kogemus motiveerib mind ka vabal ajal liikuma“ ning „Koolis käin enamasti jalgsi, rattaga või tõukerattaga (va elektrirattaga)“.

Väite puhul „Liikumisõpetusest saadud kogemus motiveerib mind ka vabal ajal liikuma“ on näha mõningast positiivset muutust viimasel aastal, kuid üldiselt on läbi kolme aasta vastuste keskmised hinnangud suhteliselt samad, sõltumata klassist ja kooligrupist (Tabel 12). Statistiliselt oluline keskmise hinnangu tõus on toimunud 2024. aastal võrgustikku mittekuuluvate koolide 4. klasside (hinnang 3,71 ja 3,79, vastavalt 2023. ja 2024. aastal; p=0,007) ja LKK võrgustiku koolide 11. klasside (hinnang 2,70 ja 2,84, vastavalt 2023. ja 2024. aastal; p<0,001) õpilaste hinnangutes.

Tabel 12. Küsimuse „Kehalises kasvatuses/liikumisõpetuses saadud kogemus motiveerib mind ka vabal ajal liikuma“ keskmiste hinnangute muutus 4., 8. ja 11. klassis aastatel 2022–2024.

	LKK võrgustiku koolid			Võrgustikku mittekuuluvad koolid		
	2022	**2023**	**2024**	**2022**	**2023**	**2024**
4. klass	3,74	3,78	3,77	3,70	3,71	3,79*#
8. klass	2,98	2,91	2,94	2,95	2,92	2,96
11. klass	2,76	2,70	2,84*	2,92	2,91	2,93

*statistiliselt oluline erinevus eelnevast õppeaastast; #statistiliselt oluline erinevus baastasemest. LKK – Liikuma Kutsuv Kool

Kõikides vanuserühmades sõltumata kooligrupist on näha suhteliselt madalat hinnangut aktiivse transpordi kasutamisel kooli liikumiseks (Tabel 13). Samuti on näha, et läbi kolme aasta, ei ole märgata muutusi aktiivse transpordi kasutamises, va võrgustikku mittekuuluvate koolide 4. klasside õpilaste seas, kus on võrreldes kahe eelmise aastaga toimunud statistiliselt oluline keskmise hinnangu paranemine (p≤0,023).

Tabel 13. Küsimuse „Koolis jäin enamasti jalgsi, rattaga või tõukerattaga (va elektriratas) hinnangute muutus 4., 8. ja 11. klassis aastatel 2022–2024.

	LKK võrgustiku koolid			Võrgustikku mittekuuluvad koolid		
	2022	**2023**	**2024**	**2022**	**2023**	**2024**
4. klass	3,09	3,15	3,13	2,85	2,83	2,93*#
8. klass	3,10	3,05	3,08	2,96	2,84*	2,86#
11. klass	2,81	2,66*	2,68#	2,67	2,68	2,67

*statistiliselt oluline erinevus eelnevast õppeaastast; #statistiliselt oluline erinevus baastasemest. LKK – Liikuma Kutsuv Kool

Õpilaste rahulolu spordisaali ja -vahenditega on kõikides klassides sõltumata kooligrupist olnud viimastel aastatel pigem langustrendis (Joonis 1). Ainuke erand on võrgustikku mittekuuluvate koolide 11. klasside õpilased, kelle keskmine hinnang on võrreldes eelmise aastaga natuke paranenud, kuigi paranemine ei ole statistiliselt oluline (hinnangud 3,85 ja 3,88, vastavalt 2023. ja 2024. aastal; p=0,215). Kui teistes klassides on jäänud keskmine hinnang võrdluses eelmise aastaga samaks, siis statistiliselt oluliselt on langenud hinnang LKK võrgustiku koolide 4. ja 11. klasside õpilastel (hinnangud 4. klassis 4,36 ja 4,33 ning 11. klassis 3,93 ja 3,85, vastavalt 2023. ja 2024. aastal; p≤0,034).

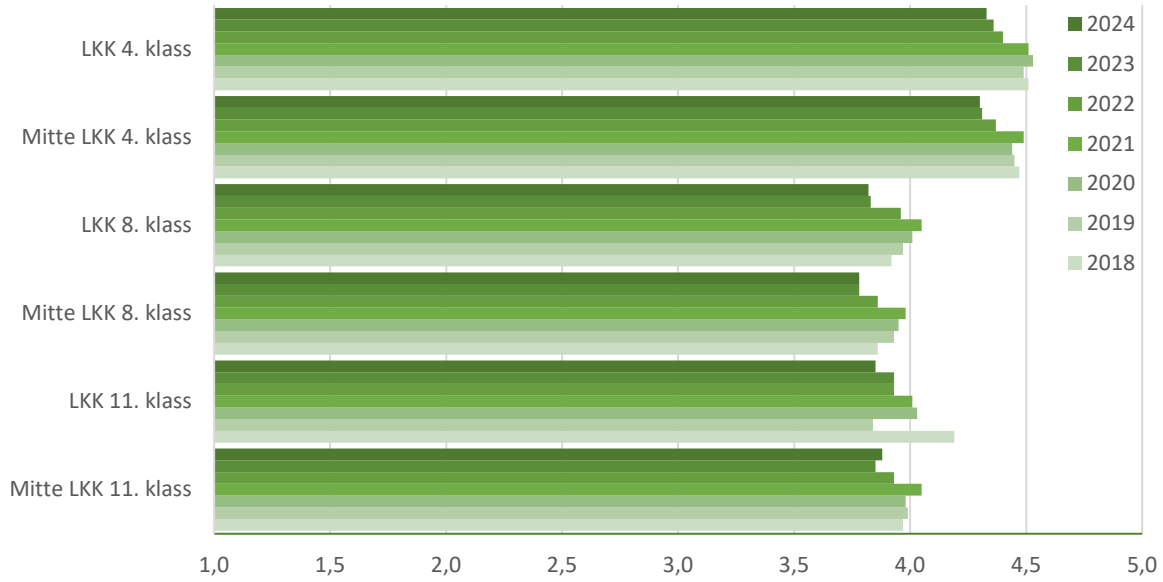

Joonis 1. 4., 8. ja 11. klassi õpilaste rahulolu muutus spordisaali ja- vahenditega aastatel 2018-2024.

8. ja 11. klasside õpilaste hinnangud sellele, kas neilt on küsitud arvamust, kuidas muuta koolipäeva aktiivsemaks, varieerivad nii klasside kui ka kooligruppide lõikes (Joonis 2). Kui LKK võrgustiku koolide 8. klasside õpilaste hinnangud on püsinud viimasel kolmel aastal suhteliselt samal tasemel (p≥0,409), siis võrgustikku mittekuuluvate koolide 8. klasside õpilaste hinnangud on just viimasel aastal oluliselt langenud (p<0,001). Samas, LKK võrgustiku koolide 11. klasside õpilaste hinnangud, on viimasel kolmele aastal olnud languses (p≤0,040), samal ajal kui mitte võrgustikku kuuluvate koolide 11. klasside õpilaste hinnangud on küll 2023. aastal langenud võrreldes 2022. aastaga (p<0,001), kuid 2024. aastal on toimunud keskmistes hinnangutes väike paranemine, mis ei ole küll statistiliselt oluline (p=0,095).

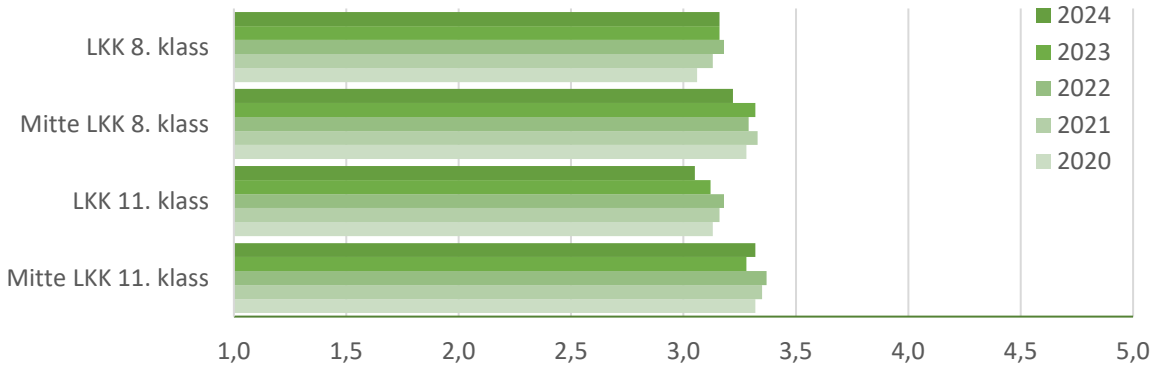

Joonis 2. Küsimuse „Kas Sinult on koolis küsitud, kuidas võiks kooli ruume, tunde või vahetunde niimoodi korraldada, et õpilased vähem istuks ja rohkem liiguks“ keskmiste hinnangute muutus 8. ja 11. klassi õpilastel.

Riikliku tasandi õppija heaolu tulemuslikkuse näitaja „Liikumisvõimalused koolis“ 2024 aastal ja muutused aastatel 2018-2024

Riiklikul tasandil kasutatakse ühe õpilase heaolu tulemuslikku näitajana samuti liikumisvõimalusi koolis. Õppija heaolu tulemuslikkuse näitaja „Liikumisvõimalused koolis“ puhul hinnatakse õpilaste osakaalu, kes on liikumisvõimalustega koolis üle keskmise rahul st kelle kolme väite (Saan iga päev vähemalt mõnes vahetunnis õue minna; Tundides ei pea ma kogu aeg istuma, vaid saan vahepeal liikuda, nt rühmatööd tehes või ülesandeid lahendades; Õpetajad julgustavad meid vahetunnis aktiivselt liikuma) vastuste keskmine on vähemalt neli viiepallisel skaalal.

Kõikide koolide **4. klasside õpilastest** on liikumisvõimalustega koolis pigem rahul või väga rahul 31,9% õpilastest. Kolme küsimuse (Vahetunnis õue minemise võimalus; tundides liikumise võimalus; õpetajate julgustamine) keskmine hinnang on seejuures 3,25. Võrreldes kooligruppe, ilmneb, et LKK võrgustiku koolide 4. klasside õpilaste keskmine hinnang on statistiliselt oluliselt kõrgem (hinnang 3,28) võrreldes võrgustikku mittekuuluvate koolidega (hinnang 3,19; p<0,001). Samas on LKK võrgustiku koolide 4. klasside õpilastest liikumisvõimalustega koolis üle keskmise rahul 33,2% võrreldes võrgustikku mittekuuluvate koolide 4. klasside õpilaste 29,8%-ga (p<0,001).

Kõikide koolide **8. klasside õpilastest** on liikumisvõimalustega koolis pigem rahul või väga rahul 17,3% õpilastest. Samuti oli kolme küsimuse (Vahetunnis õue minemise võimalus;

tundides liikumise võimalus; õpetajate julgustamine) keskmine hinnang suhteliselt madal 2,91. Võrreldes kahte kooligruppi, oli küll LKK võrgustiku koolide 8. klasside õpilaste hinnang natuke kõrgem (hinnang 2,92) võrreldes võrgustikku mittekuuluvate koolidega (hinnang 2,89), kuid statistiliselt olulist erinevust ei ilmnenud (p=0,061). LKK võrgustiku koolide 8. klasside õpilastest on liikumisvõimalustega koolis üle keskmise rahul 17,8%, mis on küll antuke rohkem võrreldes võrgustikku mittekuuluvate koolide 8. klasside õpilaste (16,6%), kuid erinevus ei ole statistiliselt oluline (p=0,147).

Kõikide koolide **11. klasside õpilastest** on liikumisvõimalustega koolis pigem rahul või väga rahul 17,9% õpilastest. Kolme küsimuse (Vahetunnis õue minemise võimalus; tundides liikumise võimalus; õpetajate julgustamine) keskmine hinnang 11. klasside õpilastel oli 3,01. Võrreldes kahte kooligruppi, oli võrgustikku mittekuuluvate koolide 11. klassi õpilaste keskmine hinnang oli küll natuke kõrgem (hinnang 3,02) võrreldes LKK võrgustiku kolidega (hinnang 2,98), kui erinevus ei olnud statistiliselt oluline (p=0,093). Sarnaselt keskmise hinnanguga oli võrgustikku mittekuuluvate koolide 11. klasside õpilastest liikumisvõimalustega koolis üle keskmise rahul 18,0% võrreldes LKK võrgustiku koolide 11. klasside õpilaste 17,7%-ga, kuid erinevus ei ole samuti statistiliselt oluline (p=0,786).

Ka õpilaste heaolu hindamise tulemuslikkuse näitaja „Liikumisvõimalused koolis“ **keskmise hinnangu muutuste** osas on näha, et peale Covid-19 pandeemiat tekkinud langust, on viimastel aastal küsimuste kõikides klassides sõltumata kooligrupist paranenud, va LKK võrgustiku 4. klasside õpilastel (Joonis 3). Statistiliselt oluliselt on võrreldes eelmise aastaga toimunud paranemine 11. klassides (hinnangud 2,92 ja 3,00 võrgustiku mittekuuluvates koolides ning 2,90 ja 2,98 LKK võrgustiku koolides, vastavalt 2023. ja 2024. aastal; p≤0,006) ning võrgustikku mittekuuluvate koolide 8. klassides (hinnangud 2,76 ja 2,87, vastavalt 2023. ja 2024. aastal; p<0,001).

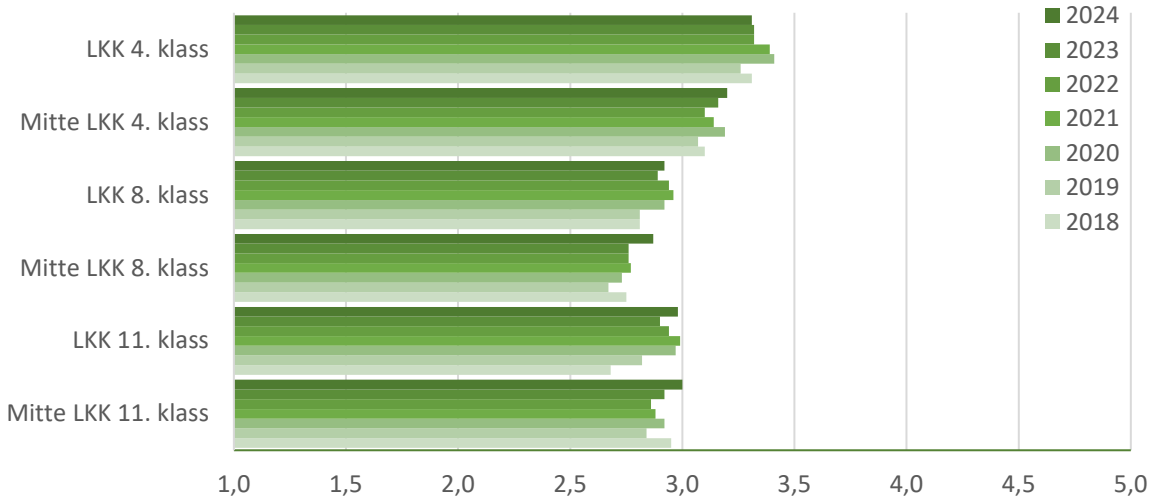

Joonis 3. Õpilaste heaolu hindamise tulemuslikkuse näitaja „Liikumisvõimalused koolis“ muutused 4., 8. ja 11. klassides aastatel 2018–2024.

Kui vaadata **muutusi nende õpilaste osakaalus**, kes on liikumisvõimalustega koolis üle keskmise rahul, ilmneb samuti, et peale Covid-19 on toimunud langus (Joonis 4). Paaril viimasel küsitlusaastal on näha koolide üldise keskmise hinnangu paranemist. Oluline muutus on toimunud 11. klasside õpilaste hulgas, kus rahulolu liikumisvõimalustega on kahel viimasel aastal tõusnud (üle keskmise on liikumisvõimalustega koolis rahul 15,5%, 16,5% ja 17,9%

õpilastest, vastavalt 2022, 2023 ja 2024a.; p=0,005). 8. klassis on oluline paranemine toimunud viimasel aastal võrreldes 2023. aastaga (üle keskmise on liikumisvõimalustega koolis rahul 15,5% ja 17,3% õpilastest, vastavalt 2023 ja 2024a.; P<0,001). Kuigi ka 4. klassis on pigem näha, et nende õpilaste hulk suureneb, kes on liikumisvõimalustega koolis pigem rahul või väga rahul, siis ei ole muutused viimastel aastatel olnud statistiliselt olulised (üle keskmise on liikumisvõimalustega koolis rahul 30,7%, 31,7% ja 31,9% õpilastest, vastavalt 2022, 2023 ja 2024.; p=0,164).

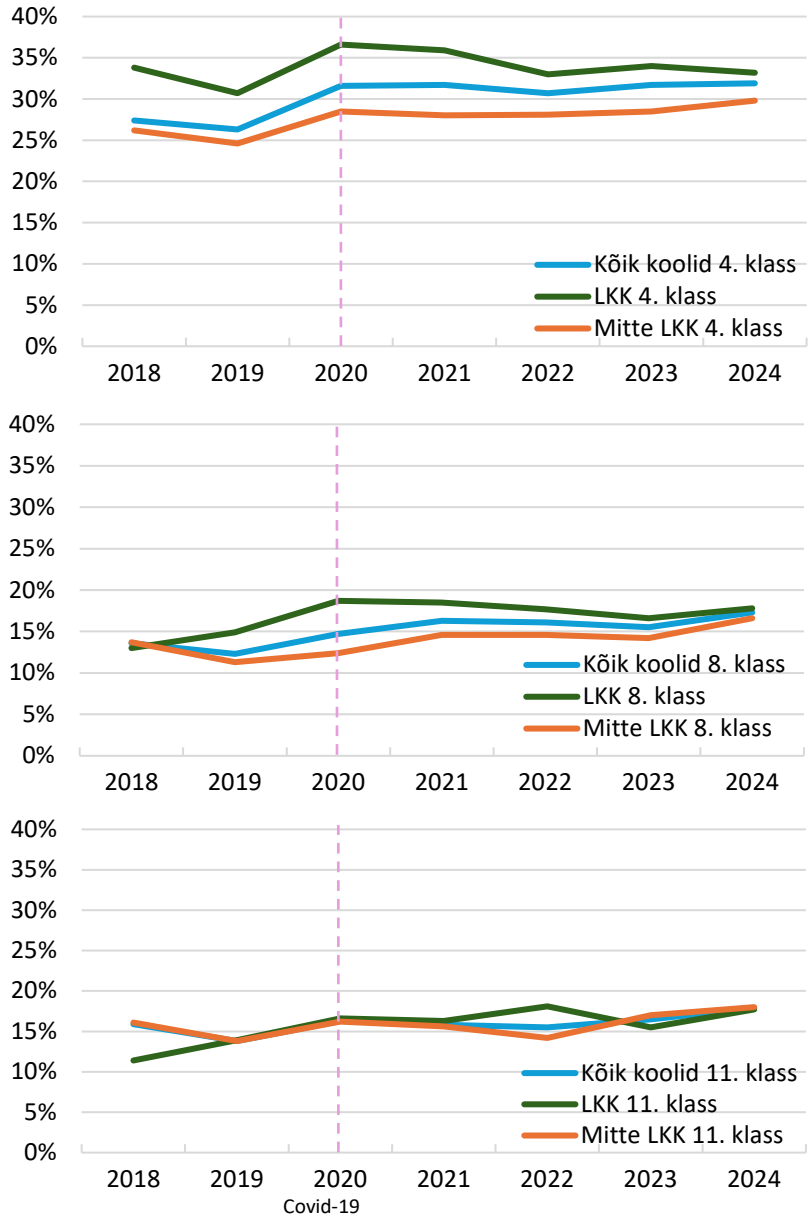

Joonis 4. Õpilaste osakaalu muutused, 4., 8. ja 11. klassides aastatel 2018-2024, kes on õpilaste heaolu hindamise tulemuslikkuse näitaga „Liikumisvõimalused koolis“ pigem rahul või väga rahul.

LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvate koolide võrdlusest ilmneb, et 2024 aastaks on vähenenud kooligruppide erinevused kõikides klassides. Kui 4. klassides on LKK võrgustiku ning võrgustikku mittekuuluvate õpilaste osakaaludes veel oluline erinevus ($p<0,001$), siis 8. ja 11. klasside õpilaste osakaalude vahel enam statistiliselt olulist erinevust ei ilmne ($p\geq0,147$).

Kokkuvõte õpilaste rahulolust liikumisvõimalustega koolis

Võrreldes varasema aastaga on üksikküsimuste tulemused LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvate koolide osas sarnased.

Analüüs näitas sarnaselt eelmise aastaga, **4. ja 8. klasside õpilaste keskmine koondhinnang liikumisvõimalustele koolis oli LKK võrgustiku koolides oluliselt kõrgem kui võrgustikku mittekuuluvates koolides.** 11. klasside võrdluses oli teemaploki keskmine hinnang kõrgem hoopis võrgustikku mittekuuluvates koolides.

Kõige kõrgemate hinnangutega üksikküsimused on jäänud aastate lõikes samaks. Endiselt on mõlemas kooligrupis, 4., 8. ja 11. klassi õpilased, kõige kõrgemalt hinnanud trenni ja vaba aja liikumise meelduvust ning vahetunnis aktiivse liikumise võimalusi koolimajas. Lisaks on 4. klassi õpilased, nii LKK võrgustiku koolides kui võrgustikku mittekuuluvates koolides, hinnanud kõrgemalt ka liikumisõpetusest saadud kogemust, mis motiveerib liikuma vaba ajal. Mõlemas kooligrupis on kõikides küsitluses osalenud klassides saanud madala hinnangu õpetajate julgustamine vahetunnis aktiivselt liikuda ning aktiivse transpordi kasutamist kooli ja koolist koju liikumiseks. Nii 8. kui 11. klass on andnud madalad hinnangud ka võimalusele tundides vahepeal liikuda istumasaja katkestamiseks, näiteks rühmatööde tegemiseks või ülesannete lahendamisel. Samuti on huvitav tulemus, et 4. klassi õpilased on andnud madalad hinnangud võimalusele igapäevaselt vahetunnis õues käia, kuigi võiks eeldada, et just nooremate klasside õpilastel on suurem võimalus igapäevaselt vahetunnis õues liikuda.

Vaadates muutusi läbi küsitlusaastate, on hea meel tõdeda, et peale Covid-19 järgset järsku langust, on keskmised hinnangud küsimusele „Mulle meeldib vabal ajal liikuda ja trenni teha“ liikumas tõusutrendis. Pea kõikide kooligruppide ning klasside puhul on näha olulist paranemist võrreldes eelmise aastaga. Statistiliselt olulist muutust ei ole küll võrgustikku mittekuuluvate koolide 11. klasside õpilaste hinnangus, kuid ka seal on muutus siiski positiivne. Samuti on positiivne tulemus, et kogu liikumisvõimaluste küsimuste ploki keskmine on paranenud või jäänud samaks (LKK võrgustiku koolide 4. klassi õpilased), võrreldes eelmise aastaga, mis näitab, et koolides on liikumisvõimalused paranemas ning sellele pööratakse ühe enam tähelepanu. Kõige üllatavam tulemus on ehk see, et LKK võrgustiku koolide 4. klasside õpilaste hinnang võimalusele igapäevaselt mõnes vahetunnis õue minna, on langustrendis. Kuigi keskmine hinnang on oluliselt parem kui 2018. aastal, mil antud väide oli küsimustikus esimest korda, siis alates 2021. aastast on toimunud tuntav langus. Üheks põhjuseks võib pidada seda, et LKK võrgustikuga on liitunud järjest rohkem koole ning seega võrgustiku koolide varieeruvus on suur ning suurte muutuste sisseviimine (nagu on õuevahetunni võimaluse loomine) võtab aega. Samas võib 2021. aasta kõrge hinnang võimalusele käia igapäevaselt õues, olla seotud Covid-19, kus püütigi olla võimalikult palju õues ning õpilasi hajutada. Kui vaadata 11. klassi tulemusi, siis on hea meel näha, et just selles vanuses on suurenenud võimalus tundides liikuda ning istumisaega katkestada. Samuti tunnetavad 11. klassi õpilased, et õpetajad julgustavad neid rohkem vahetunnis aktiivselt liikuma.

Kui vaadata aktiivse transpordi kasutamise ning liikumisõpetusega seotud väiteid, mis on küsitluses olnud kolm viimast aastat, siis ilmneb, et nendes küsimustes ei ole läbi kolme aasta suuri hinnangute muutusi täheldatud. 2024/2025 õppeaastal rakenduv liikumisõpetus võiks tuua muutusi ka vaba aja liikumisse. Väite puhul „Liikumisõpetusest saadud kogemus motiveerib mind ka vabal ajal liikuma“ on keskmised hinnangud olnud läbi kolme aasta üsna ühesugused. Käesoleval aastal on näha hinnangute väikest paranemist võrgustikku mittekuuluvate 4. klasside õpilastel ning LKK võrgustiku koolide 11. klasside õpilastel. Samas igasugused muutused võtavad aega ning hinnangute paranemist võiksime näha alles paari aasta pärast.

Riikliku õpilaste heaolu hindamise tulemuslikkuse näitaja „Liikumisvõimalused koolis“ analüüsimiseks kasutatakse kolme väidet: 1) saan iga päev vähemalt mõnes vahetunnis õue minna; 2) tundides ei pea ma kogu aeg istuma, vaid saan vahepeal liikuda, nt rühmatööd tehes või ülesandeid lahendades ning 3) õpetajad julgustavad meid vahetunnis aktiivselt liikuma. Kusjuures tulemuslikkuse näitaja väärtus arvutatakse vaid nende vastanute tulemuste põhjal, kes on vastanud kõigile kolmele küsimusele. Positiivne on näha, et peale Covid-19 langust, on 2024. aastal toimunud õpilaste hulga suurenemine, kes hindavad liikumisvõimalusi koolis üle keskmise heaks (keskmine kolme küsimuse hinnang on neli või üle selle), kusjuures oluliselt on paranenud just vanemate klasside õpilaste hinnangud. Põhjuseks võib olla see, et ühe enam pööratakse tähelepanu ka vanemate klasside õpilaste liikumisaktiivsuse suurendamisele koolikeskkonnas, näiteks rakendades ainetundides aktiivõppemeetodeid. Samas tunnetavad ka õpilased, et ka nende õpetajad pööravad rohkem tähelepanu liikumisele, suunates õpilasi ka vahetunnis olema aktiivsemad.

Lapsevanemate rahuloluküsitluse tulemused aastal 2024

LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvate koolide lapsevanemate rahuloluküsitluse tulemused

Lapsevanemate **keskmine hinnang** küsimuste plokile **„Liikumisvõimalused koolis“ oli 2024. aastal oli 3,69. LKK võrgustiku koolide** lapsevanemate keskmine hinnang oli **oluliselt kõrgem** võrreldes **võrgustikku mittekuuluvate koolide** lapsevanemate keskmise hinnanguga (vastavalt 3,77 ja 3,58; p<0,001).

Kõige kõrgemalt hindavad nii LKK võrgustiku koolide kui võrgustikku mittekuuluvate koolide lapsevanemad 2024. aastal õpilaste võimalusi vahetunnis liikuda (hinnangud 4,13 ja 3,92 vastavalt LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvates koolides; p<0,001) (Tabel 14). Kõige madalamalt hinnatakse aastaringse õuevahetunni olemasolu (hinnangud 3,48 ja 3,22, vastavalt LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvates koolides; p<0,001).

Tabel 14. LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvate koolide lapsevanemate hinnangute võrdlus laste liikumisvõimalustele koolis.

	LKK võrgustiku koolid			Võrgustikku mittekuuluvad koolid		
Väide	**2018**	**2021**	**2024**	**2018**	**2021**	**2024**
Minu lapse koolis on loodud õpilastele võimalused vahetunnis liikuda	4,01§	4,11*§	4,13#§	3,77	3,91*	3,92#
Minu lapse koolitee on turvaline jalgsi või (tõuke)rattaga kooli liikumiseks	3,69§	3,72§	3,69*§	3,64	3,57*	3,55#
Minu lapse koolis on aastaringsed õuevahetunnid tavapärased	3,03§	3,55*§	3,48*#§	2,84	3,19*	3,22#
Küsimuste ploki keskmine	**3,59§**	**3,79*§**	**3,77*#§**	**3,44**	**3,57***	**3,58#**

*statistiliselt oluline erinevus eelnevast õppeaastast; #statistiliselt oluline erinevus baastasemest; §statistiliselt oluline erinevus võrgustikku mittekuuluvate koolide sama aasta tulemusest

Lapsevanemate koolikeskkonna rahuloluküsitluse tulemustest ilmneb, et kõigil kolmel küsitlusaastal on LKK võrgustiku koolide lapsevanemate rahulolu liikumisvõimalustega koolis kõrgem võrreldes võrgustikku mittekuuluvate koolidega (p<0,001) (Tabel 14; Joonis 5).

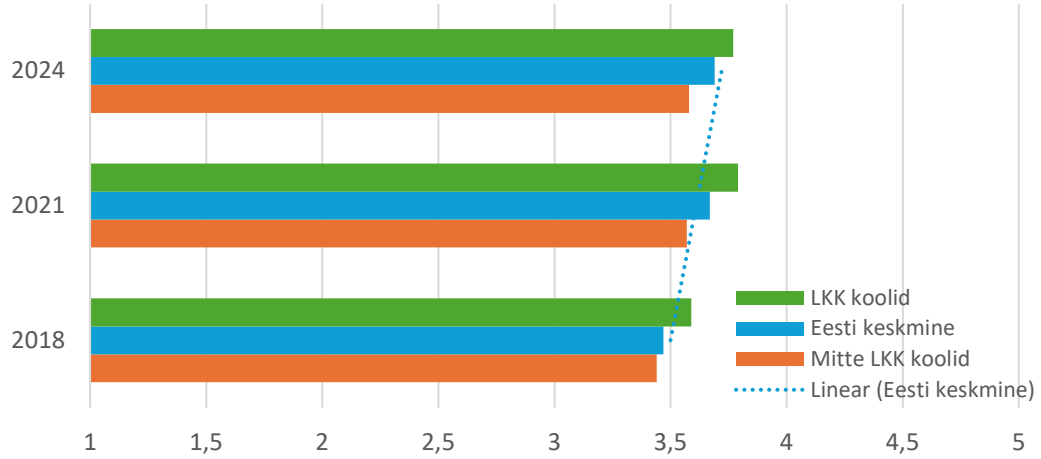

Joonis 5. LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvate koolide lapsevanemate keskmiste hinnangute muutused ja võrdlus Eesti koolide keskmise lapsevanemate hinnangutega kolmel küsitlusaastal.

Võrreldes baastasemega 2018. aastal on mõlemas kooligrupis lapsevanemate hinnangul olulisel paranenud laste võimalused vahetunnis liikuda (hinnangud 3,77 ja 4,01 ning 3,92 ja 4,13, vastavalt 2018. ja 2024. aastal; p<0,001) ning aastaringsete õuevahetundide olemasolu (hinnangud 2,84 ja 3,03 ning 3,22 ja 3,48, vastavalt 2018. ja 2024. aastal, p<0,001) (Joonis 5). Samas ei ole küsimuse, kas minu lapse koolitee on turvaline jalgsi või rattaga liikumiseks, näha keskmise hinnangu muutust (LKK võrgustiku koolides; p=0,968) või on keskmine hinnang langenud (võrgustikku mittekuuluvates koolides; p<0,001). Selle küsimuse puhul peaks aga arvestama, et enamasti on koolil keeruline tagada koolitee turvalisust, seda eriti maapiirkondades ning seega ei peegelda antud küsimus tegelikult rahulolu koolikeskkonna liikumisvõimalustega.

Eesti ja vene õppekeelega koolide lapsevanemate rahuloluküsitluse tulemused

Eesti ja vene õppekeelega koolide lapsevanemate hinnangutest selgub, et eesti õppekeelega koolide lapsevanemate hinnangud lapse liikumisvõimalustele koolis on kõigil kolmel aastal oluliselt kõrgemad võrreldes vene õppekeelega koolide lapsevanematega (p<0,001) (Tabel 15; Joonis 6). **Kusjuures väga suur erinevus ilmneb nii õpilaste võimalustes vahetunnis liikuda kui aastaringse õuevahetunni olemasolus** (p<0,001)**.** Kui eesti õppekeelega koolides on lapsevanemate hinnang õpilaste vahetunnis liikumisvõimalustele, sõltuvalt küsitluse läbiviimise aastast, 3,88-4,12, siis vene õppekeelega koolides on antud keskmine hinnang selgelt alla nelja, olles vahemikus 3,43-3,75. Samasugune trend on ka aastaringse õuevahetunni hinnangutes, kus eesti õppekeelega koolide lapsevanemate hinnangud on vahemikus 3,55-3,77, kuid vene õppekeelega lapsevanemate keskmine hinnang jääb vahemiku 2,09-2,68. Samas on oluline märkida, et nii aktiivse vahetunni kui õuevahetunni osas on läbi aastate toimunud nii eesti kui vene õppekeelega koolide lastevanemate keskmiste hinnangute oluline paranemine (p≤0,033). Hinnang lapse koolitee turvalisusele jala või rattaga liikuda, on eesti õppekeelega koolide lapsevanemate seas natuke langenud (p=0,008), samas on vene õppekeelega koolide lapsevanemate keskmine hinnang oluliselt paranenud (p≤0,015).

Lapsevanemate keskmine hinnang küsimuste plokile „Liikumisvõimalused koolis“ oli 2024. aastal eesti õppekeelega koolides oluliselt kõrgem võrreldes vene õppekeelega koolidega (hinnangud vastavalt 3,77 ja 3,39; p<0,001).

Tabel 15. Eesti ja vene õppekeelega koolide lapsevanemate hinnangud laste liikumisvõimalustele koolis.

	Eesti õppekeelega koolid			**Vene õppekeelega koolid**		
Väide	**2018**	**2021**	**2024**	**2018**	**2021**	**2024**
Minu lapse koolis on loodud õpilastele võimalused vahetunnis liikuda	3,88	4,11*	4,12#	3,43§	3,55*§	3,75*#§
Minu lapse koolitee on turvaline jalgsi või (tõuke)rattaga kooli liikumiseks	3,70	3,68	3,66#	3,41§	3,49*§	3,55*#§
Minu lapse koolis on aastaringsed õuevahetunnid tavapärased	3,01	3,57*	3,54*#	2,09§	2,46*§	2,68*#§
Küsimuste ploki keskmine	**3,55**	**3,79***	**3,77#**	**3,06§**	**3,23*§**	**3,39*#§**

*statistiliselt oluline erinevus eelnevast õppeaastast; #statistiliselt oluline erinevus baastasemest; §statistiliselt oluline erinevus eesti õppekeelega koolide sama aasta tulemusest

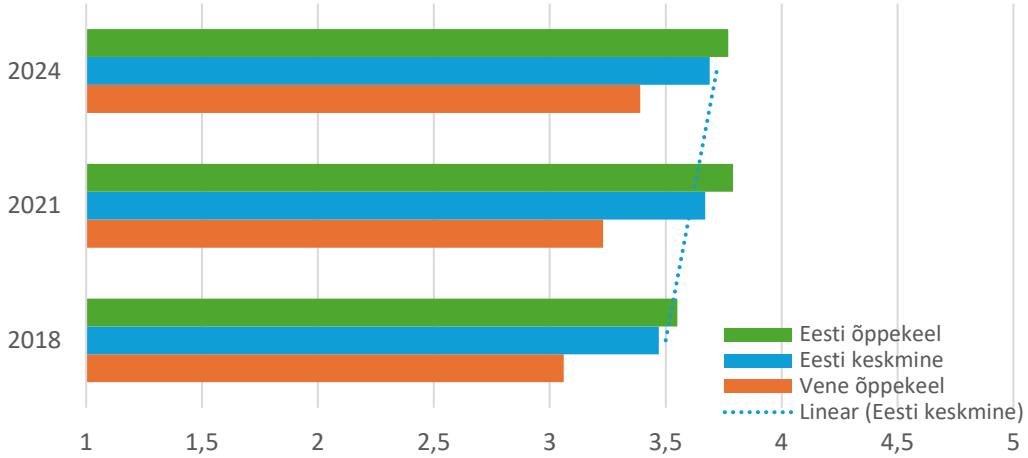

Joonis 6. Eesti ja vene õppekeelega koolide lapsevanemate keskmiste hinnangute muutused ja võrdlus Eesti koolide keskmise lapsevanemate hinnangutega kolmel küsitlusaastal.

Kokkuvõte lapsevanemate rahulolust liikumisvõimalustega koolis

Esmakordsel analüüsiti antud raportis lapsevanemate rahuloluküsitluse tulemusi. Lapsevanemate hinnanguid õpilaste liikumisvõimalustele koolis on küsitud kolmel aastal – 2018., 2021. ja 2024. aastal. Analüüsi tulemustest ilmneb, et nii kõikide üksikküsimuste kui kogu liikumisvõimaluste küsimuste ploki keskmised hinnangud, kõigil kolmel aastal, on LKK võrgustiku koolide õpilaste lapsevanematel oluliselt kõrgemad. Samas on 2024. aastal hinnangud õpilaste võimalustele vahetunnis liikuda mõlemas kooligrupis suhteliselt kõrged. Kooligruppide vaheline suur erinevus ilmneb aastaringse õuevahetunni osas, kus LKK võrgustiku koolide lapsevanemad hindavad lapse võimalusi aastaringselt õuevahetunnis osaleda oluliselt kõrgemaks. Samas ei ole õpilaste hinnangud aastaringselt õuevahetunnis osalemise võimaluste osas, LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvates koolides nii selgelt erinevad.

Võrreldes eesti ja vene õppekeelega koolide lapsevanemate hinnanguid, tulevad esile suured erinevused, kus kõigil kolmel aastal on eesti õppekeelega koolide lapsevanemate hinnangud üksikküsimustele kõrgemad. Eesti õppekeelega koolide lapsevanemad hindavad olulisemalt kõrgemalt seda, et lapsel on koolis loodud võimalused vahetunnis liikuda. Samuti on väga suur erinevus hinnangutes, kas lapsel on koolis aastaringne õuevahetund tavapärane, kus eesti õppekeelega koolides, on antud hinnangud oluliselt kõrgemad. Samas on positiivne, et mõlema väite puhul on näha mõlemas kooligrupis keskmiste hinnangute paranemist läbi kolme küsitlusaasta.

Õpetajate rahuloluküsitluse tulemused

LKK võrgustiku ja võrgustikku mitte kuuluvate koolide õpetajate rahuloluküsitluse tulemused

Õpetajate hinnanguid liikumisvõimalustele koolis on küsitud samuti kolmel aastal – 2018., 2021. ja 2024. aastal. Õpetajate liikumisvõimaluste küsimuste ploki moodustavad kolm õpilaste liikumist toetavat küsimust ning üks õpetajate liikumist toetav küsimus (Tabel 16).

Õpetajate keskmine hinnang küsimusteplokile „Liikumisvõimalused koolis“ oli 2024. aastal 3,71. LKK võrgustiku koolide õpetajate keskmine hinnang oli oluliselt kõrgem võrreldes võrgustikku mittekuuluvate koolide õpetajate keskmise hinnanguga (vastavalt 3,82 ja 3,57; p<0,001).

Tabel 16. LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvate koolide õpetajate hinnangute võrdlus liikumisvõimalustele koolis.

	LKK võrgustiku koolid			Võrgustikku mittekuuluvad koolid		
Väide	**2018**	**2021**	**2024**	**2018**	**2021**	**2024**
Julgustan õpilasi vahetunnis aktiivselt liikuma	4,05§	4,06§	4,07§	3,83	3,93*	3,89#
On tavaline, et lasen õpilastel tunni ajal püsti tõusta, end sirutada ja veidi liikuda	3,98§	3,99§	4,08*#§	3,82	3,82	3,89*#
Koolis toetatakse personali liikumisvõimalusi	3,69§	3,79*§	3,67*§	3,33	3,51*	3,45*#
Meie koolis on aastaringsed õuevahetunnid tavapärased	3,05§	3,58*§	3,48*#§	2,61	3,05*	3,03#
KESKMINE	**3,69§**	**3,84*§**	**3,82#§**	**3,41**	**3,58***	**3,57#**

*statistiliselt oluline erinevus eelnevast õppeaastast; #statistiliselt oluline erinevus baastasemest; §statistiliselt oluline erinevus võrgustikku mittekuuluvate koolide sama aasta tulemusest

Õpetajate rahulolu liikumisvõimalustega koolis on kõigil kolmel küsitluse aastal oluliselt kõrgem LKK võrgustiku koolides (p<0,001) (Joonis 7). **Võrreldes 2018. aasta baastasemega on 2024. aastal mõlemas kooligrupis õpetajate hinnangud liikumisvõimaluste kõikidele küsimustele paranenud** (p≤0,039), välja arvatud koolipersonali liikumisvõimaluste toetamine LKK võrgustiku koolides, kus õpetajate keskmine hinnang on jäänud samale tasemele (p=0,677). Kõige kõrgemalt hinnati 2024. aastal õpilaste julgustamist vahetunnis liikuda (hinnang 4,07) ning liikumispauside tegemist tunni ajal (hinnang 4,08) LKK võrgustiku koolides ning kõige madalama hinnangu sai aastaringse õuevahetunni olemasolu (hinnang 3,03) võrgustikku mittekuuluvates koolides.

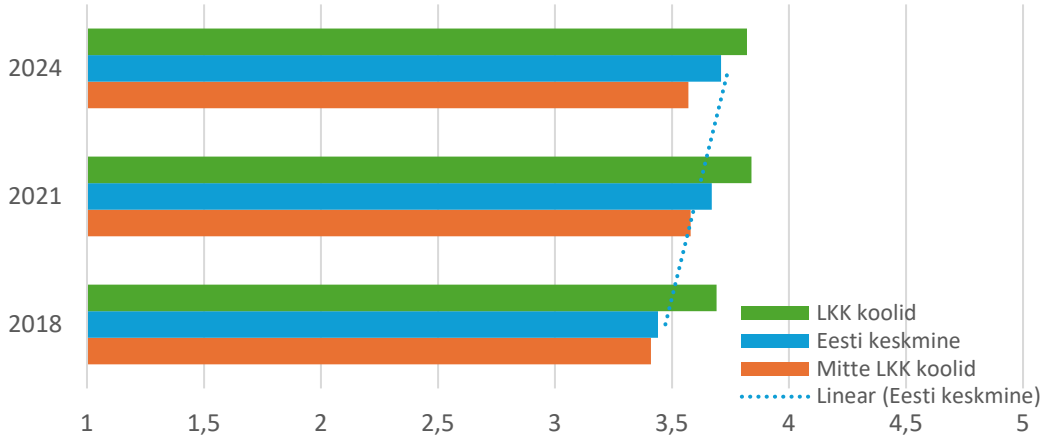

Joonis 7. LKK võrgustiku ja võrgustikku mittekuuluvate koolide õpetajate keskmiste hinnangute muutused ja võrdlus Eesti koolide keskmise õpetajate hinnangutega kolmel küsitlusaastal.

Eesti ja vene õppekeelega koolide õpetajate rahuloluküsitluse tulemused

Sarnaselt lapsevanemate hinnangutega, on kõigil kolmel küsitluse aastal, eesti õppekeelega koolide õpetajate hinnangud liikumisvõimalustele koolis oluliselt kõrgemad võrreldes vene õppekeelega koolide õpetajatega (p<0,001) (Tabel 17; Joonis 8). **Suured erinevused ilmnevad just vahetunni liikumisvõimaluste osas, kus eesti õppekeelega koolide õpetajad oluliselt enam julgustavad vahetunnis lapsi liikuma ning eesti õppekeelega koolides on aastaringsed õuevahetunnid oluliselt tavapärasemad võrreldes vene õppekeelega koolide õpetajate hinnangutega** (p<0,001). Ka õpetajate keskmised hinnangud personali liikumisvõimaluste toetamisele koolis on eesti õppekeelega koolide õpetajatel kõrgemad kui vene õppekeelega koolide õpetajatel. Ja kuigi 2021. aastal on mõlemas kooligrupis olnud keskmise hinnangu oluline tõus, siis 2024. aastal on toimunud keskmise hinnangu alanemine, mis on eesti õppekeelega koolides ka statistiliselt oluline (p<0,001).

Õpetajate keskmine hinnang küsimusteplokile „Liikumisvõimalused koolis“ oli 2024. aastal eesti õppekeelega koolides oluliselt kõrgem võrreldes vene õppekeelega koolidega (vastavalt 3,76 ja 3,44; p<0,001).

Tabel 17. Eesti ja vene õppekeelega koolide õpetajate hinnangud liikumisvõimalustele koolis.

	Eesti			Vene		
Väide	**2018**	**2021**	**2024**	**2018**	**2021**	**2024**
Julgustan õpilasi vahetunnis aktiivselt liikuma	3,94	4,06*	4,05#	3,48§	3,67*§	3,74#§
On tavaline, et lasen õpilastel tunni ajal püsti tõusta, end sirutada ja veidi liikuda	3,86	3,92*	4,03*#	3,71§	3,74§	3,83*#§
Koolis toetatakse personali liikumisvõimalusi	3,40	3,68*	3,62*#	3,27§	3,40*§	3,34§
Meie koolis on aastaringsed õuevahetunnid tavapärased	2,78	3,44*	3,37*#	2,15§	2,59*§	2,86*#§
KESKMINE	**3,50**	**3,77***	**3,76#**	**3,17§**	**3,36*§**	**3,44*#§**

*statistiliselt oluline erinevus eelnevast õppeaastast; #statistiliselt oluline erinevus baastasemest; §statistiliselt oluline erinevus võrgustikku mittekuuluvate koolide sama aasta tulemusest

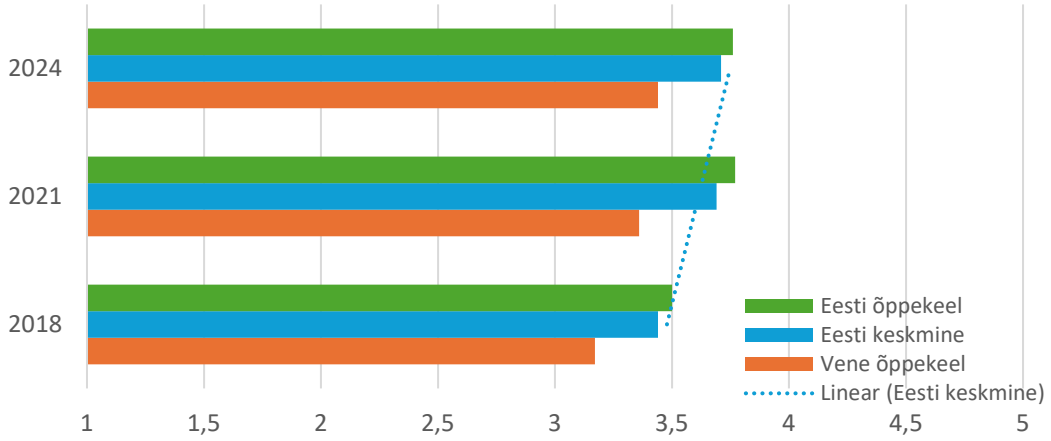

Joonis 8. Eesti ja vene õppekeelega koolide õpetajate keskmiste hinnangute muutused ja võrdlus Eesti koolide keskmise õpetajate hinnangutega kolmel küsitlusaastal.

Kokkuvõte õpetajate rahulolust liikumisvõimalustega koolis

Samuti analüüsiti esmakordsel antud raportis õpetajate rahuloluküsitluse tulemusi. Sarnaselt lapsevanemate küsitlusega, on ka õpetajate hinnanguid liikumisvõimalustele koolis on küsitud kolmel aastal – 2018., 2021. ja 2024. aastal. Analüüsi tulemustest ilmneb, et kõikide üksikküsimuste ning kogu liikumisvõimaluste küsimuste ploki keskmised hinnangud, kõigil kolmel aastal, on LKK võrgustiku koolide õpetajatel oluliselt kõrgemad. Oluliselt kõrgemalt on hinnanud LKK võrgustiku koolide õpetajad seda, et julgustavad õpilasi vahetunnis aktiivselt liikuma ning lasevad õpilastel tunni ajal püsti tõusta ning ennast sirutada. Samuti hindavad LKK võrgustiku koolide õpetajad kõrgemalt personali liikumisvõimaluste toetamist, kuigi 2024. aastal on antud keskmine hinnang langenud võrreldes eelmise küsitlusaastaga. Positiivne on, et võrreldes 2018. aastaga, on mõlemas kooligrupis näha aastaringse õuevahetunni olemasolu keskmise hinnangu paranemist, kuigi LKK võrgustiku õpetajate hinnangud on 2024. aastal langenud. Antud langus võib olla jällegi tinguitud uute koolide liitumisest võrgustikuga, kus ei ole veel sisse viidud õuevahetundi puudutavad muutusi, kuna antud muudatuste tegemine on keerulisem ning võib tihti vajada kogu koolipäeva muutust.

Ka eesti õppekeelega koolide õpetajate keskmised hinnangud kõikidele üksikküsimustele on kõrgemad läbi kolme aasta, võrreldes vene õppekeelaga koolide õpetajatega. Eesti õppekeelega koolide õpetajad julgustavad oluliselt enam lapsi vahetunnis aktiivselt liikuma ning lasevad õpilastel tunnis ajal püsti tõusta, end sirutada ja veidi liikuda. Samas on mõlemas kooligrupis näha antud küsimuste puhul keskmise hinnangu tõusu ning eriti märgatav on paranemine vene õppekeelega koolide õpetajate hinnangutes.

Summary

This report aims to provide an overview of student evaluations of physical activity opportunities in Estonian schools and to analyse results from the perspective of schools that are part of the School in Motion (SiM) network and schools not belonging to the network. The 2024 report addresses the evaluations of both students and parents, as well as teachers, regarding movement opportunities in schools, including those in the network of “Schools in Motion” (SiM) and those outside the network, based on the indicators from the National Satisfaction and School Environment Survey's thematic block "Physical Activity Opportunities at School". Additionally, the report analyses the changes in students’ average rating of individual questions and the thematic block " Physical Activity Opportunities at School" from 2018 to 2024. For parents and teachers, the assessments of movement opportunities in schools have been analysed for three measurement years: 2018, 2021, and 2024. The analysis is based on the "Physical Activity Opportunities at School" theme block of the Satisfaction and School Environment Survey in general education schools (https://harno.ee/riiklikud-rahulolukusitlused).

In 2024, the Satisfaction and School Environment Survey was carried among students, parents, and teachers in general education schools. The survey included students from the 4th, 8th, and 11th grades, with a total of 29,239 students responding to the questions in the "Physical Activity Opportunities at School" theme block (11,324, 11,744, and 6,171 students from the 4th, 8th, and 11th grades, respectively). Additionally, this year, the survey was also conducted among parents of students from the 1 to 9 grades and teachers of grades 1 to 12. In total, 25,219 parents and 9,336 teachers responded to the survey in 2024.

The survey was organized and conducted by the Education and Youth Board in cooperation with the Ministry of Education and Research. The survey aimed to collect feedback from students, parents and teachers about their satisfaction with their schools and the school environment. The survey included questions about a variety of topics, including learning opportunities, school climate, and physical activity.

In 2024, the “Physical Activity Opportunities at School” block included the following statements:

- I like to be physically active and exercise in my free time.
- I can be active in the school building during at least some recess every day.
- I can go outside during at least some recess every day.
- I don’t have to sit all the time in the lessons; I can move around, for example, while doing group work or solving tasks.
- Teachers encourage us to be active during recess.
- Students in our school organize movement games and sports activities.
- I mostly go to school on foot, by bike, or by scooter (excluding electric bikes and scooters).
- The experience gained in physical education motivates me to be active in my free time.

The statement “The school day is tiring for me” was excluded from the average calculation of the block, as it does not reflect activities but rather the student's self-assessment.

In addition to the block “Physical Activity opportunities at School,” questions such as “Group work is a regular part of the teacher's lessons,” which could reflect the use of active methods in lessons, and “I am satisfied with the school gym and equipment,” which assesses overall satisfaction with the school’s sports infrastructure and various sports equipment, were also evaluated. In the 8th and 11th grades, students were additionally asked, “Have you been asked at school how the school’s rooms, lessons, or recesses could be organised so that students sit less and move more?”

At the national level, movement opportunities in school are assessed as satisfaction with various aspects of the school environment, based on the average ratings of the following three questions, with the indicator value computed only from the respondents who answered all three questions:

At the national level, satisfaction with physical activity opportunities in school is also used as a performance indicator of **"student well-being"**. The performance indicator for assessing student well-being, "Physical Activity Opportunities in School," is used at the national level as a metric for the **percentage of students who are rather satisfied or very satisfied with physical activity opportunities in school** (%), meaning their average response to three statements is at least four on a five-point scale. The value of the performance indicator is calculated based only on the results of those respondents who have answered all three of the following questions:

- I can go outside during at least some recess every day.
- I don’t have to sit all the time in the lessons; I can move around, for example, while doing group work or solving tasks.
- Teachers encourage us to be active during recess.

In 2024, the theme block "Physical Activity Opportunities in School" in the **parent survey** consisted of the following statements:

- My child's school provides opportunities for students to move during recess – using the hall/gym/schoolyard for playing, dancing, etc.
- My child's route to school is safe for walking or biking/scootering to school.
- Year-round outdoor recesses are common in my child's school.

In 2024, the theme block "Physical Activity Opportunities in School" in the **teachers’ survey** consisted of the following statements:

- I encourage students to move during recess.
- It is common for me to let students stand up, stretch, and move a bit during lessons (e.g., stretching breaks, group work, playful activities).
- The school supports physical activity opportunities for staff.
- Year-round outdoor recesses are common at our school.

Results

Student satisfaction with physical activity opportunities at school

The results of individual questions between schools that are part of the SiM network and those outside the network are similar, compared to the previous year. The analysis showed that, like last year, the average overall rating of physical activity opportunities in schools was significantly higher in SiM network schools for 4th- and 8th-grade students compared to non-network school students. However, for 11th-grade students, the average rating for the physical activity theme block was higher in non-network schools.

The highest-rated individual questions have remained the same over the years. Students in both school groups, across 4th, 8th, and 11th grades, rated the highest the enjoyment of exercise and physical activity during their free time, as well as the opportunities for active movement in the school building during recess. Additionally, 4th-grade students in both SiM and non-network schools rated the experiences gained in physical education, which motivates them to be active in their free time, higher. In both school groups, all grades provide low ratings to teachers' encouragement to move actively during recess and the use of active transportation to and from school. Both, 8th and 11th grade students also provide low ratings for the opportunity to move during lessons to break up sitting, such as doing group work or solving tasks. Interestingly, 4th-grade students provide low ratings to the opportunity to go outside during recess every day, even though it might be expected that younger students would have more opportunities to move outside during recess.

Looking at changes over the survey years, it is encouraging to note that after the decline following COVID-19, the average ratings for the question "I like to be physically active and exercise in my free time" are on an upward trend. There is a significant improvement across nearly all school groups and grades compared to the previous year. Although there was no statistically significant change in the ratings of 11th-grade students in non-network schools, the change was still positive. It is also a positive outcome that the average ratings for the entire block of movement opportunity questions have improved or remained stable (for 4th-grade students in SiM network schools) compared to the previous year, indicating that physical activity opportunities in schools are improving and receiving more attention. Perhaps the most surprising result is that the rating for the opportunities to go outside during recess every day among 4th-grade students in SiM network schools is on a downward trend. Although the average rating is significantly better than in 2018, when this statement was included in the survey for the first time, there has been a noticeable decline since 2021. One reason for this could be the increasing number of schools joining the SiM network, resulting in greater variability among network schools, and implementing major changes (such as creating opportunities for outdoor recess) takes time. At the same time, the high rating for the opportunities to go outside every day in 2021 might be related to COVID-19, during which there was an emphasis on being outdoors and dispersing students. Regarding the results for 11th-grade students, it is encouraging to see that the opportunity to move during classes and break up sitting time has increased for this age group. Additionally, 11th-grade students feel that teachers encourage them more to be active during recess.

When reviewing statements related to the use of active transportation and physical education, which have been included in the survey for the past three years, it appears that there have been no significant changes in ratings over the three years. The new physical education

curriculum, to be implemented in the 2024/2025 school year, may also impact free-time physical activity. For the statement "The experience gained in physical education motivates me to be active in my free time", the average ratings have been quite consistent over the three years. This year, there is a slight improvement in the ratings of 4th-grade students in non-network schools and 11th-grade students in SiM network schools. However, any changes take time, and we might see improvements in ratings only in a few years. According to 4th-grade students in non-network schools, they use active transportation to get to school slightly more than last year.

At the national level, satisfaction with physical activity opportunities in school is evaluated based on three statements: 1) „I can go outside during at least some recess every day"; 2) "I don't have to sit all the time in the lessons; I can move around, for example, while doing group work or solving tasks"; 3) "Teachers encourage us to be active during recess". Among 4th-grade students in LKK network schools, a significantly higher proportion (33%) report above-average satisfaction with physical activity opportunities in school compared to their peers in non-network schools (30%). A similar trend is observed among 8th-grade students, where the percentage of those expressing above-average satisfaction is slightly higher in LKK network schools (18%) than in non-network schools (17%); however, this difference is not statistically significant. In contrast, among 11th-grade students, the proportion of individuals reporting above-average satisfaction with physical activity opportunities remains consistent across both school groups (18%).

A significantly higher proportion of 4th-grade students, compared to their 8th and 11th grade counterparts, express satisfaction with opportunities to spend recess outdoors, engage in movement during lessons, and receive encouragement from teachers to be physically active during breaks. Specifically, 32% of 4th-grade students report being rather satisfied or very satisfied with these opportunities, whereas this percentage declines to 17% among 8th-grade students and 18% among 11th-grade students.

Parents' satisfaction with children's physical activity opportunities at school

For the first time, this report analyses the results of parental satisfaction regarding students' physical activity opportunities in school. Parents' assessments of students' physical activity opportunities at school have been collected in three years: 2018, 2021, and 2024. The analysis results indicate that, in all three years, the average ratings for all individual questions as well as for the entire block of physical activity opportunities, were significantly higher for parents of students in schools belonging to the SiM network. However, in 2024, the ratings for students' opportunities to be active during recess were relatively high in both school groups. A significant difference between the school groups appears in the year-round outdoor recess, with parents from SiM network schools rating their children's opportunities to participate in year-round outdoor recess significantly higher. Meanwhile, students' ratings of the opportunities for year-round outdoor recess participation do not differ as clearly between schools in the SiM network and those not in the network.

Significant differences emerge when comparing the ratings of parents from Estonian and Russian-language schools, with parents from Estonian-language schools providing higher ratings for individual questions in all three years. Parents from Estonian-language schools rate the opportunities for their children to be physically active during recess significantly higher.

There is also a notable difference in ratings regarding whether year-round outdoor recess is common at school, with ratings from Estonian-language schools being significantly higher. However, it is positive to note that, for both statements, there is an improvement in average ratings in both school groups over the three survey years.

Teacher' satisfaction with physical activity opportunities at school

The results of the teacher satisfaction with physical activity opportunities at school were also analysed for the first time in this report. Similarly to the parents' survey, teachers' ratings of physical activity opportunities at school have been collected over three years: 2018, 2021, and 2024. The analysis results indicate that the average ratings of all individual questions and the entire block of physical activity opportunity questions were significantly higher among teachers in schools belonging to the SiM network in all three years. Teachers from SiM network schools gave significantly higher ratings for their encouragement of students to be active during recess and for allowing students to stand up and stretch during lessons. Additionally, SiM network schools' teachers have a higher rating of the support for staff physical activity opportunities, although the average score for 2024 has decreased compared to the previous survey year.

It is positive that, compared to 2018, there is an improvement in the average rating of the presence of year-round outdoor recess in both school groups, although the ratings of SiM network schools' teachers have decreased in 2024. This decline may be due to the integration of new schools into the network where changes regarding outdoor recess have not yet been implemented, as these changes can be more complicated and often require changing the entire school day.

The average ratings of teachers in Estonian-language schools for all individual questions are also higher over the three years compared to teachers in Russian-language schools. Teachers in Estonian-language schools significantly more encourage children to be active during recess and allow students to stand up, stretch, and move around during lessons. However, there is an increase in average ratings for these questions in both school groups, particularly noticeable improvement in the ratings of teachers in Russian-language schools. Teachers in Estonian-language schools feel that there is greater support for staff physical activity opportunities in their schools. However, there has been a significant increase in this statement compared to 2018 (in both school groups), but in 2024 there has been a decrease compared to the previous survey year.

Key Messages

Student satisfaction with physical activity opportunities at school

- **Younger students are more satisfied with physical activity opportunities**

Student ratings for the theme "Physical Activity Opportunities at School" on a scale of 1-5 were as follows: 3.51 in 4th grade, 3.16 in 8th grade, and 3.22 in 11th grade.

Nearly twice as many 4th-grade students are satisfied with the opportunities to be outside during recess, move during lessons, and the encouragement from teachers to be active during recess compared to 8th and 11th-grade students. Specifically, 32% of 4th-grade students are rather or very satisfied, compared to 17% of 8th-grade students and 18% of 11th-grade students.

- **Students in School in Motion network schools are significantly more satisfied with physical activity opportunities**

4th- and 8th-grade students in School in Motion network (SiM) schools rated their physical activity opportunities significantly higher than those in non-network schools. However, 11th-grade students in SiM schools rated physical activity opportunities slightly lower than their peers in non-network schools (average scores of 3.17 vs. 3.24, respectively).

In SiM network schools, 33% of 4th-grade students are more than average satisfied with physical activity opportunities compared to 30% in non-network schools. Among 8th graders, 18% of students in SiM network schools are above-average satisfied compared to 17% in non-network schools, though this difference is not statistically significant. In 11th grade, the proportion of students above average satisfied with the physical activity opportunities is similar in both school groups (18%).

- **Students rate the enjoyment of exercise and free-time physical activity, as well as opportunities for active movement during school breaks, more highly**

After a decline following COVID-19, the response to the question "I enjoy physical activity and exercising in my free time" has increased. Compared to other statements, the enjoyment of exercise and free-time physical activity, as well as the opportunities for active movement during recess, are still rated the highest in all age groups (4th, 8th, and 11th-grade students).

- **Students highly value physical education experiences that motivate them to be active in their free time**

4th-grade students in both SiM network and non-network schools have rated the experience of physical education, which motivates them to be active in their free time, highly. Although the ratings for this statement have remained consistent over the three years of the survey, a slight improvement is observed this year among 4th-grade students in non-network schools and 11th-grade students in SiM network schools.

- **Older students do not perceive that teachers encourage them to be physically active or allow movement during lessons**

Both 8th- and 11th-grade students gave low ratings for opportunities to move during lessons, such as through group work or active tasks to break up long sitting periods. Across all three age groups, but especially in 8th and 11th grade, students in both SiM network and non-network schools rated teacher encouragement for active movement during breaks rather low.

- **Satisfaction with physical activity opportunities has increased among 8th- and 11th-grade students**

The proportion of 8th-grade students who are rather or very satisfied with physical activity opportunities in school has increased in the last year compared to 2023 (15.5% in 2023 vs. 17% in 2024). Over the past two years, the proportion of 11th-grade students who are rather or very satisfied with physical activity opportunities in school has also increased (15.5% in 2022, 16.5% in 2023, and 18% in 2024).

Parents' satisfaction with children's physical activity opportunities at school

- **Parents of School in Motion network schools rate physical activity opportunities higher**

The ratings of parents of SiM network schools were significantly higher than those of non-network schools (3.77 vs. 3.58). The average rating for both individual questions and the entire block of physical activity opportunity questions has been significantly higher for parents of SiM network schools over all three years, including higher ratings for the opportunity for their child to participate in outdoor recess year-round.

- **Parental ratings of physical activity opportunities in school have improved**

Compared to the baseline, parental ratings of students' opportunities to be physically active during recess have significantly improved in both SiM network and non-network schools (ratings in 2018 were 4.01 and 3.77, respectively, and in 2024, 4.13 and 3.92). The availability of year-round outdoor recess has also seen significant improvement (3.03 and 2.84 in 2018, and 3.48 and 3.22 in 2024).

- **Parents of Estonian-language schools rate physical activity opportunities in school significantly higher**

In 2024, parental ratings of students' physical activity opportunities in Estonian-language schools were significantly higher compared to Russian-language schools (3.77 vs. 3.39), including significantly higher ratings for the opportunities for physical activity during recess and the opportunity to participate in outdoor recess year-round.

Teacher' satisfaction with physical activity opportunities at school

- **Teachers from School in Motion network schools rate physical activity opportunities higher**

The ratings from SiM network school teachers were significantly higher than those from non-network schools (3.82 vs. 3.57). Compared to 2018, there has been an improvement in the ratings for the availability of year-round outdoor recess in both school groups, although the rating from SiM network schoolteachers has decreased in 2024 compared to 2021.

- **Teachers from Estonian-language schools rate physical activity opportunities significantly higher compared to Russian-language schools**

In 2024, the ratings from teachers in Estonian-language schools for physical activity opportunities in school were significantly higher compared to those from Russian-language

schools (3.76 vs. 3.44). Throughout the three survey years, the ratings from teachers in Estonian-language schools for all individual questions have been higher compared to those from Russian-language schools.